

סיכום שנת 2024 בענף הביטוח: סקירת הדוחות הכספיים

אפריל 2025

סיכום שנת 2024 בענף הביטוח: סקירת הדוחות הכספיים

לקוחות וידידים נכבדים,

אנו מתכבדים להציג בפניכם פרסום זה, המציג את המגמות המצרפיות העולות מהדוחות הכספיים בענף הביטוח. הפרסום מבוסס על הדיווחים הפומביים של חברות הביטוח לשנת 2024. יודגש כי חברות ההחזקות של חברות הביטוח וחברות אחיות לא נכללו בנתונים, אלא אם צוין במפורש אחרת.

בהתאם לרגולציה, זו שנת הדיווח האחרונה לפי IFRS4 ובשנת 2025 החברות ידווחו לפי תקן IFRS17 ויציגו מספרי השוואה בגין שנת 2024 לפי התקן החדש. במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2024, נכללו מאזני פתיחה מבוקרים ליום 1.1.2024. בנוסף, דוחות הדירקטוריון והמצגות למשקיעים כללו גם גילוי חלקי להשפעות התקן על הרווח או הפסד, למחצית הראשונה של שנת 2024 (לגבי מרביתן המוחלטת של חברות הביטוח). בשלב זה, עדיין קיים חוסר וודאות מסוים להשפעות המעבר לתקן החדש, ביחס לתקן הקודם, במיוחד לטווח הארוך. בסקירה זו בחרנו להצביע, בחלק נפרד, על המגמות העיקריות העולות מהשוואת הנתונים בין התקנים. יצוין, כי הוראות IFRS17 עשויות להשפיע באופן מהותי על התוצאות המוצגות בפניכם, ועל אופן הצגתן במספרי ההשוואה של הדוחות הכספיים במהלך שנת 2025. להרחבה, ראו סעיף 3.3 בהמשך.

בשנים האחרונות אנו עדים להתרחבות משמעותית של קבוצות הביטוח, כך שמלבד פעילויות הביטוח המסורתיות המאוגדות במסגרת חברות הביטוח, גם פעילויות נוספות, ובראשן – פעילויות אשראי וניהול הנכסים (השקעה) מקבלות נפח הולך וגובר. פעילויות נוספות אלו מוחזקות לעיתים באמצעות חברות אחרות בקבוצת הביטוח, תחת חברות ההחזקה. במסגרת סקירה זו כללנו לראשונה גם התייחסות תמציתית לנתוני חברות ההחזקה. להרחבה, ראו סעיף 3.2 בהמשך.

השתדלנו להביא את הנתונים כהווייתם, מתוך הדוחות הכספיים של החברות, תוך עיבודם וניתוחם, על מנת שכל אחד מהקוראים יוכל להתמקד וליהנות מהזווית המתאימה לו.

אנו מקווים שתמצאו עניין בפרסום זה. נשמח לקבל תגובות והארות ולקיים עמכם שיח על דוח זה. שותפי ומנהלי KPMG סומך חייקין בתחום הביטוח ישמחו לעמוד לרשותכם בנושא.

בכבוד רב,
KPMG סומך חייקין

תוכן עניינים

3	תמצית מנהלים	.1
4	המגמות העיקריות	.1.1
6	הרווח והתשואה על ההון המיוצבים (Stabilized ROE)	.1.2
7	השפעות המאקרו	.2
8	אינפלציה	.2.1
9	ריבית ההיוון ופרמיית אי-הנזילות	.2.2
10	שווקי ההון	.2.3
12	מגמות ברמת החברות	.3
13	הון חשבונאי, רווח כולל ותשואה להון	.3.1
14	רווחי חברות ההחזקות (5 קבוצות הביטוח הגדולות בלבד)	.3.2
18	השפעות IFRS 17	.3.3
22	תיקי השקעות הנוסטרו	.3.4
24	תיק ההשקעות המשתתף	.3.5
25	פרמיות ודמי גמולים	.3.6
27	נכסים מנוהלים	.3.7
27	מספר העובדים והוצאות הנהלה וכלליות	.3.8
29	ביטוח כללי	.4
30	פרמיות ביטוח כללי	.4.1
31	ביטוח כללי – הרווח המצרפי לפי ענף	.4.2
33	ביטוח כללי – ניתוחים נוספים	.4.3
35	ביטוח חיים	.5
36	ביטוח חיים – הרווח המצרפי לפי ענף	.5.1
38	תיק מבטיח תשואה (עד 1990)	.5.2
39	תיק משתתף ישן (עד 2003)	.5.3
40	תיק משתתף חדש ופוליסות השקעה	.5.4
41	מוצרי ריסק ואכ"ע ללא רכיב חיסכון	.5.5
42	ביטוח בריאות	.6
43	ביטוח בריאות – פרמיות	.6.1
45	ביטוח בריאות – הרווח המצרפי לפי ענף	.6.2
46	נספח מתודולוגי	.7

1. תמצית מנהלים

חברות הביטוח כללו לראשונה גילוי על ההשפעות של תקן IFRS 17. להרחבה ראו סעיף 3.3.

1.1. המגמות העיקריות

מדינת ישראל עדיין מצויה נכון לכתיבת סקירה זו בעיצומה של מלחמה מתמשכת. עצימות הלחימה בגזרה הצפונית אומנם פחתה בעקבות החתימה על הסכם הפסקת אש במהלך חודש נובמבר 2024, אך ניתן לומר שהשלכותיה הגיאופוליטיות והכלכליות ארוכות הטווח של המלחמה, אינן ברורות. במהלך שנת 2024, גרמה אי-הוודאות הגיאופוליטית המתמשכת לצד העמקת הגירעון להורדות דירוג האשראי של ישראל, אולם על רקע הפסקת האש והירידה בעצימות הלחימה, פרמיית הסיכון, כפי שבאה לידי ביטוי במרווח ה-CDS ירדה באופן משמעותי (ראו גם תרשים בסעיף 2.3 להלן). חברות הביטוח חשופות מתוקף פעילותן לתנודתיות בשווקים הפיננסיים, להאטה בפעילות במשק הישראלי ולסיכונים אחרים הנובעים מהמלחמה.

השפעות המלחמה – בשלב זה עדיין קיים חוסר וודאות משמעותי בקשר להתפתחות המלחמה, להיקפה ולמשך זמנה. לפיכך, ע"פ דיווחי החברות, לא ניתן להעריך כעת את היקף ההשפעה המלא של המלחמה על תוצאותיהן. ההתפתחויות ברבעון האחרון של שנת 2024, ובפרט הרגיעה היחסית בשתי החזיתות (רצועת עזה והחזית הצפונית) בעקבות הסכמי הפסקות האש שהושגו, מהוות התפתחות חיובית לכלכלת ישראל, שאף הובילו את בנק ישראל לעדכן את תחזית הצמיחה כלפי מעלה. המכנה שהסתמן בחזית הצפונית, הביא לביצועים חיוביים עודפים בשווקי המניות של ישראל, במיוחד ברבעון האחרון של שנת 2024. יחד עם זאת, הסכמי הפסקת האש הם זמניים, והפרתם עלולה להוביל לחידוש הלחימה ולהגברת רמת הסיכון לפעילות כלכלית תקינה. ברמה החיתומית, על פי הפירוטים שנכללו בדיווחי חלק מחברות הביטוח, ההשפעה של תביעות ביטוחי החיים ואובדן כושר עבודה הקשורות לאירועי מלחמת "חרבות ברזל" עומדת במהלך שנת 2024 על כ-98 מיליון ש"ח בשייר, לפני מס. מתחילת המלחמה, חברות הביטוח דיווחו על אירועי ביטוח מיוחסים בתחומי החיים ואובדן כושר עבודה של כ-499 מיליון ש"ח בשייר. עם זאת, לא כל החברות כללו כימות כאמור בדוחות הכספיים.

הרווח והתשואה על ההון החשבונאי – שנת 2024 בענף הביטוח הסתיימה עם רווח כולל מצרפי של כ-6 מיליארד ש"ח (חברות הביטוח בלבד, ללא חברות החזקה), המשקף תשואה של כ-16.9% על ההון החשבונאי הממוצע והמהווה עליה של כ-2 בתשואה לעומת שנת 2023. במונחי תשואה מיוצבת, המנטרלת השפעות פיננסיות חריגות והשפעות של מחקרים בתחומי החיים והבריאות, מדובר על תשואה של כ-13.5% על ההון החשבונאי הממוצע. הגורמים המרכזיים העומדים מאחורי הרווח הגבוה, הינם השיפור בענפי הביטוח הכללי, ובפרט, רכב רכוש, לצד רווחי השקעות על תיקי הנוסטרו.

השפעות פיננסיות – במצטבר, שנת 2024 ממשיכה את המגמה שהסתמנה בשנת 2023 בגורמי המאקרו: עלייה בסביבת האינפלציה בהשוואה לסביבת האינפלציה בעשור שלפני כן, עלייה בריבית חסרת הסיכון ועלייה בשווקי המסחר בעולם. מרביתן המוחלטת של חברות הביטוח דיווחו על איפוס ה"בור" בדמי הניהול המשתנים בפוליסות ביטוחי החיים אשר עמד על כ-2.7 מיליארד ש"ח נכון לסוף שנת 2023, כך שבמהלך השנה נגבו דמי ניהול משתנים בהיקף זניח. סך השפעת העלייה בריבית חסרת הסיכון, בניכוי הירידה בפרמיית אי הנזילות בשנת 2024 תרמה לתוצאות חברות הביטוח כ-0.5 מיליארד ש"ח לפני מס, זאת לאחר התמתנות עליית הריבית בחציון השני של שנת 2024 בהשוואה למחצית הראשונה של השנה.

תחומי החיים והבריאות – במגזר החיים, פרסום לוחות התמותה המעודכנים על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחודש יולי 2024, הביא להכרה בהפסדים בסך מצרפי של 962 מיליון ש"ח בשנת 2024 (בדוחות הרבעון השני). מנגד, השפעות העלייה בסביבת הריבית, לרבות דרך פקטור K המתייחס לעתודה המשלימה לגמלאות, תרמו לתוצאות המגזר כ-567 מיליון ש"ח. בנוסף, בחלק מהחברות, נרשמה ירידה בהתחייבויות (והוכרו רווחים) בעקבות שינויים במחקרים אקטואריים בשנת הדוח, בסך מצרפי של כ-1,683 מיליון ש"ח. מחקרים אלו עסקו בעיקר בשיעורי מימוש גמלה והאפשרות ללקיחת קצבה בהתאם למסלולי קצבה שונים וגיל יציאה לפרישה. בסה"כ, שנת 2024, לאחר ההשפעות הנ"ל, הסתכמה ברווח של כ-1,787 מיליון ש"ח במגזר חיים, לעומת רווח של 1,256 מיליון ש"ח בשנת 2023.

מגזר הבריאות סיים את שנת 2024 עם רווח מצרפי של 1,068 מיליון ש"ח לפני מס, המהווה עלייה מהותית לעומת שנת 2023 (ברבעון הרביעי רווח של כ-137 מיליון ש"ח). ניתוח הרווח לפי ענפים, מראה כי בדומה לשנים קודמות, ענף 'אחר לזמן ארוך', הכולל בין היתר את ביטוחי ההוצאות הרפואיות, ממשיך להציג רווחיות כמעט בכל תקופה מוצגת. שנת 2024 בענף הבריאות הסתמנה בתור השנה הראשונה להפעלת הרפורמה בביטוחי הבריאות שעוגנה בחוק ההסדרים, אשר הביאה לניוד של מבוטחים בפוליסות ששווקו לאחר שנת 2016 בין פוליסות 'שקל ראשון'

לפוליסות 'משלימות שב"ן'. בחלק מחברות הביטוח, חלו עיכובים בשיווק פוליסות בריאות חדשות בין היתר עקב הדיונים מול רשות שוק ההון בנושא תעריפי הביטוח. בשלב זה, עדיין קשה להצביע על השלכותיה ארוכות הטווח של הרפורמה. ההסדר שפורסם בחודש דצמבר 2023 ע"י רשות שוק ההון בנושא ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים, אשר בעקבותיו מעמד חברות הביטוח לעניין הביטוחים הסיעודיים של קופות החולים הפך למתפעלות, הביא בהדרגה להתמתנות ההפסדים מביטוחים סיעודיים קולקטיביים.

סך השפעת הריבית על מגזר הבריאות הייתה שלילית בשנת 2024 והסתכמה בכ-162 מיליון ש"ח לפני מס. מנגד, בעקבות הטמעת הממצאים העולים ממחקרים אקטואריים שונים נרשם קיטון בהתחייבויות והוכרו רווחים במהלך שנת 2024 במגזר הבריאות, בסך של כ-51 מיליון ש"ח. מחקרים אלו עסקו בנושאי תחלואה, ביטולים והוצאות.

ביטוח כללי – החברות דיווחו על רווח כולל של כ-4.5 מיליארד ש"ח בענף הביטוח הכללי (כולל רווחי השקעות). מדובר על יותר מהכפלת הרווח הכולל בשנת 2024 (בהשוואה לשנת 2023), הנובעת בעיקר מענף רכב רכוש, לשיא חדש, כתוצאה מעלייה משמעותית בכרמיה הממוצעת ומירידה בעלות התביעה הממוצעת. יחס ה-LR השתפר באופן משמעותי וירד מרמה ממוצעת של כ-80% בשנת 2023 לרמה ממוצעת של כ-69% בשנת 2024. כמו כן, השפעות העלייה בריבית תרמו לתוצאות מגזר ביטוח כללי כ-99 מיליון ש"ח, לפני מס, בעיקר בענפי חובה וחבויות.

1.2. הרווח והתשואה על ההון המיוצבים (Stabilized ROE)

2023	2024	
2,651	5,964	רווח כולל אחרי מס
10,271	14,249	נוסטרו בפועל
11,556	12,831	נוסטרו @ 3% ריאלי
1,286	(1,417)	הפרש נוסטרו
—	248	דמי ניהול משתנים בפועל
956	1,041	דמי ניהול משתנים @3% ריאלי
956	792	הפרש דמי ניהול
476	99	ריבית ו-UGL כללי, שייר
1,733	567	ריבית ו-UGL חיים, שייר
229	(162)	ריבית ו-UGL בריאות, שייר
(2,437)	(504)	הפרש ריבית ושווי עודף (UGL)
(194)	(772)	מחקרים והנחות
408	98	מלחמת חרבות ברזל – תביעות חיים
(6)	613	מסים בגין הפרשים
2,664	4,774	רווח מיוצב תיאורטי (*)
8.1%	13.5%	ROE מיוצב (*)

מהנתונים לעיל בולט כי שנת 2024 התאפיינה ברווח מיוצב (או, מתוקנן) גבוה יותר משמעותית מאשר שנת 2023. מרביתו המוחלטת של הפער ברווח המיוצב נובע משיפור משמעותי בתוצאות מגזר הביטוח הכללי בשנת 2024 לעומת שנת 2023 (לפני השפעות ריבית). יש לציין שנתוני הרווח המיוצב אינם מביאים בחשבון שינויים פוטנציאליים ביחס ה-LR או השפעות של שחרורים בעתודות בענפי חובה וחבויות (ראו גם להלן).

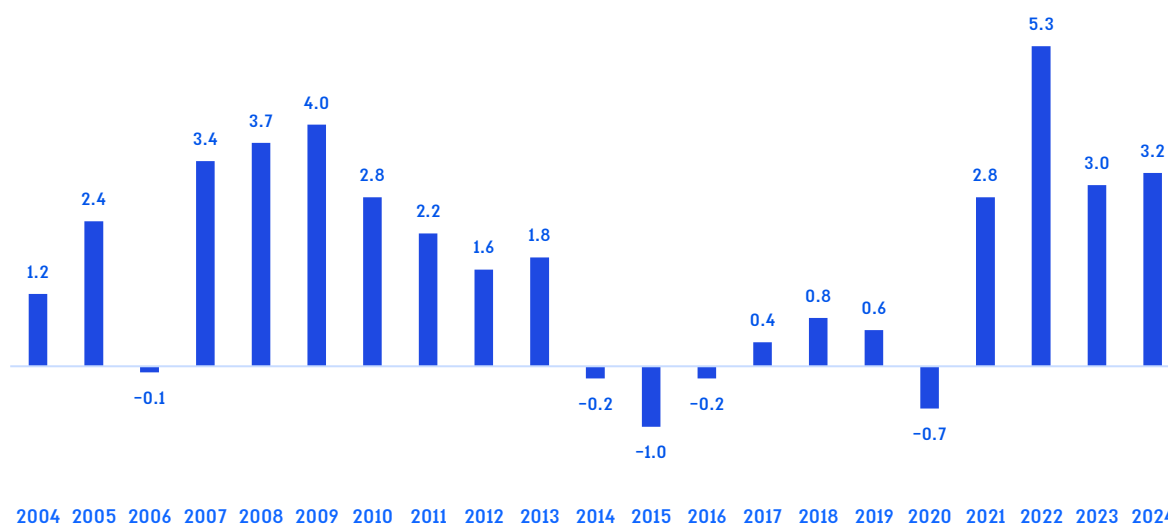
(*) יצוין כי החישוב שלעיל מהווה חישוב אינדיקטיבי בלבד, והוא מבוסס על ההשפעות שדווחו בנתוני החברות. שינוי בשיעור התשואה המייצג, או בזיהוי ההשפעות החד-פעמיות, עשוי להשפיע באופן מהותי על התוצאות. יש לציין כי השפעת מלחמת "חרבות ברזל" כללה בסוף שנת 2023 גם שיפור בתביעות רכב, בין היתר עקב הפחתה זמנית בהיקפי הנסועה והגניבות, אשר לא כומתו על ידי מרביתן המוחלטת של החברות ולא נוטרלו בטבלה שלעיל. בנוסף, שנת 2024 התאפיינה גם בשחרורים מסוימים של עתודות בענפי החובה והחבויות, מעבר להשפעות הריבית, שלא נוטרלו.

2. השפעות המאקרו

2.1 אינפלציה

מדד המחירים לצרכן, שיעור שינוי שנתי (%)

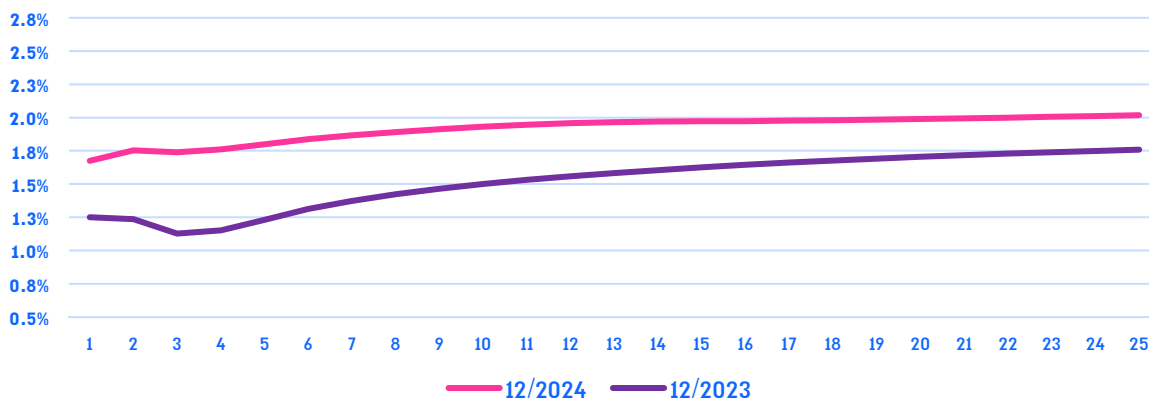

סביבת האינפלציה הינה בעלת פוטנציאל השפעה משמעותי על חברות הביטוח. השפעה זו נובעת, בין היתר, מכך שהתחייבויות הביטוח, כמו גם הפרמיות העתידיות, צמודות בעיקרן או מתואמות עם מדד המחירים לצרכן. האצה בסביבת האינפלציה, ללא השגת תשואה מקבילה על תיקי הנוסטרו של החברות תפגע בתוצאותיהן. בשנת 2024, הסתכמה האינפלציה ב-3.2%, עלייה קלה ביחס לשיעור של 3.0% שנרשם בשנת 2023, אך נמוכה משמעותית מהשיא של שנת 2022 (5.3%). רמה זו נותרה מעל הגבול העליון של יעד יציבות המחירים (1%-3%) וממשיכה להוות שיקול מרכזי במדיניות המוניטרית.

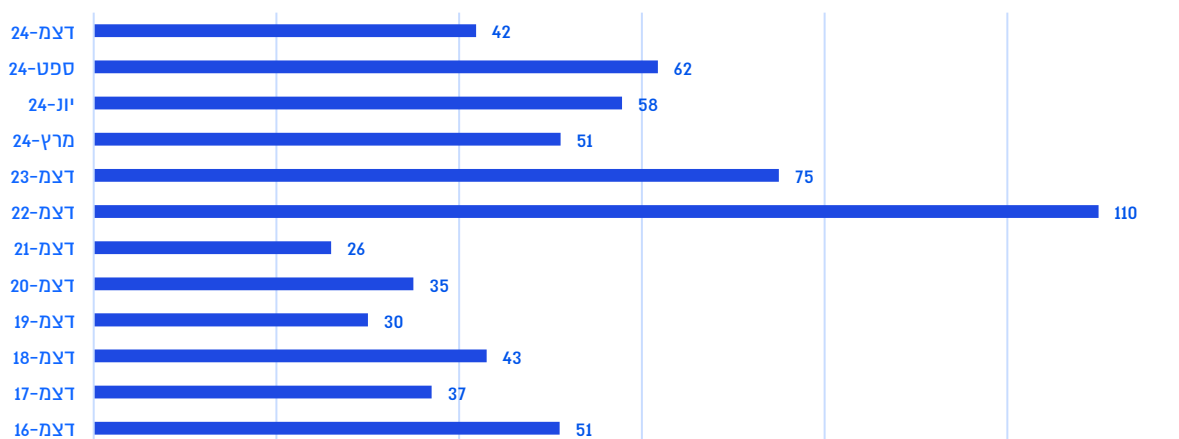
במבט צופה פני עתיד, ראוי לציין כי, ציפיות האינפלציה האחרונות שפורסמו על ידי בנק ישראל בתחילת חודש ינואר 2025, נעות סביב ה-2.6% בשנה הקרובה (כתלות במח"מ ובשיטת האמידה), תחזיות אלו מביאות בחשבון את השפעת העלאות המיסים, ובפרט העלאת שיעור המע"מ מ-17% ל-18% בינואר 2025.

2.2 ריבית ההיוון ופרמיית אי-הנזילות

ריבית היוון חסרת סיכון, צמודה, SPOT, ללא אי נזילות (LAT)

פרמיית אי נזילות (נקודות בסיס)

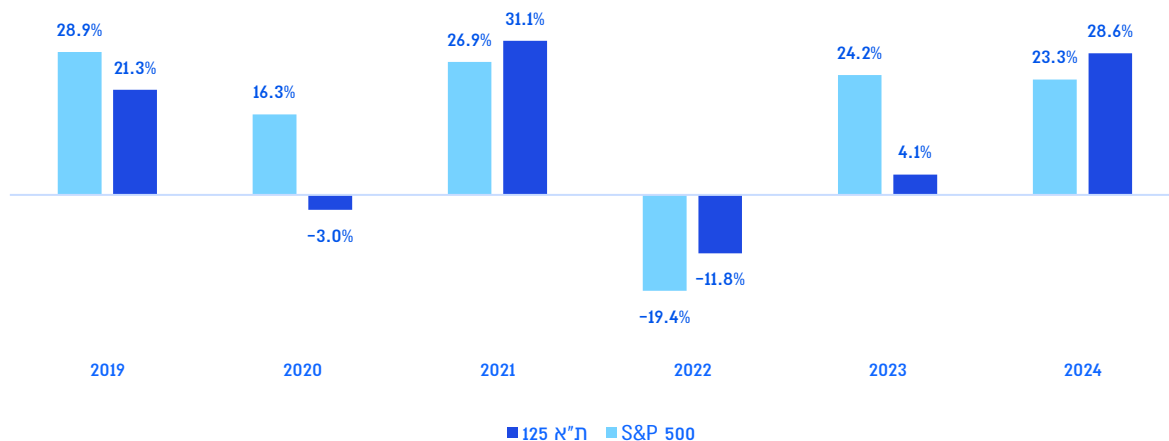
ריבית ההיוון חסרת הסיכון משמשת להיוון חלק מהתחייבויות הביטוח בדוחות הכספיים. בשנת 2024 נמשכה מגמת העלייה בריבית ההיוון, כאשר נרשמה עלייה של כ-0.3%-0.6% לאורך רוב העקום לעומת סוף שנת 2023. עלייה זו תרמה להפחתת שווי ההתחייבויות הביטוחיות. במקביל, פרמיית אי הנזילות (ברמת 100%) ירדה מ-75 נקודות בסיס בסוף 2023 ל-42 נקודות בסיס בסוף 2024, ירידה של כ-33 נקודות בסיס (בעיקר ברבעון האחרון של שנת 2024), אשר קיזזה חלק מהשפעת העלייה בריבית ההיוון.

המחצית הראשונה של שנת 2024 התאפיינה בעליית ריבית חדה, אשר התהפכה בחלקה במחצית השנייה. ההשפעות הפיננסיות של העלייה בעקום הריבית, לאחר ניכוי יתרות ה-UGL, תרמו תרומה מהותית לתוצאות הכספיות של המחצית הראשונה 2024. אבל, השפעה זו קוזזה בחלקה, לאור ירידה בעקום הריבית אשר חלה במהלך המחצית השנייה של שנת 2024. ההשפעה הכוללת הסתכמה ברווח של כ-99 מיליון ש"ח במגזר הביטוח הכללי (לאחר ירידה של כ-372 ברבעון הרביעי), רווח של כ-567 מיליון ש"ח במגזר ביטוח החיים (ירידה של כ-233 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי), והפסד של כ-162 מיליון ש"ח במגזר הבריאות.

המעבר ל-IFRS17 החל מהרבעון הראשון של שנת 2025 צפוי להשפיע באופן משמעותי בחלק מן החברות על הרגישות לשינויים בריבית חסרת הסיכון.

2.3 שווקי ההון

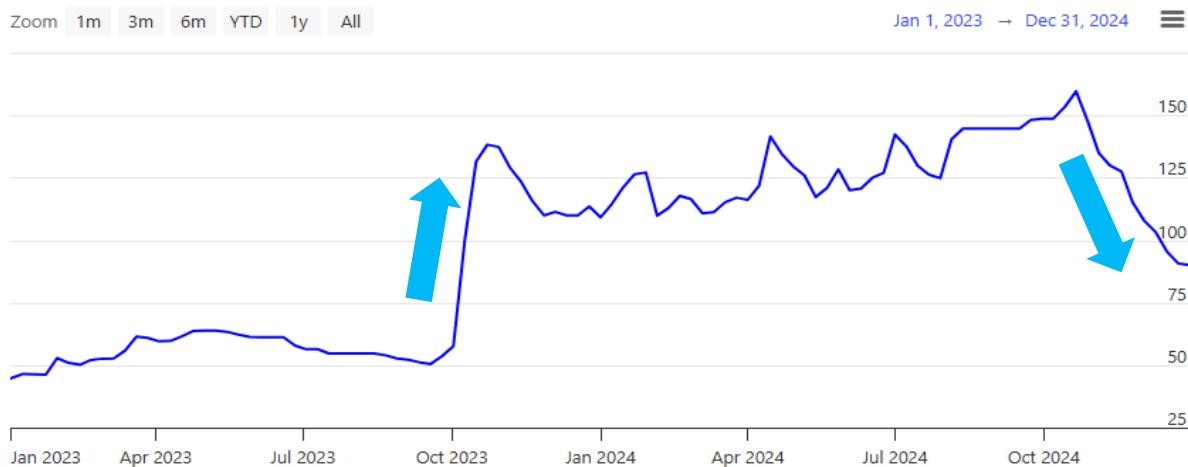
תשוואות בשנים נבחרות

שנת 2024 התאפיינה בעליות חדות בשוקי המניות, בישראל ובעולם. בארה"ב, מדד ה-S&P 500 רשם עלייה של כ-23.3%, תוך ירידת אינפלציה וציפיות להקלה מוניטרית. גם שוק ההון המקומי הפגין עוצמה, במיוחד בחלק האחרון של שנת 2024, כאשר מדד ת"א 125 עלה בכ-28.6%, לאחר עלייה מתונה יחסית בשנת 2023. העליות בת"א התרחשו על אף סביבה מאקרו-פוליטית מאתגרת, ובפרט מלחמת "חרבות ברזל", שהחלה באוקטובר 2023. עם פתיחת המלחמה, מדדי הסיכון של ישראל זינקו – מדד ה-CDS ל-5 שנים עלה לשיאים של מעל 150 נקודות בסיס (ראו להלן). עם זאת, החל מהרבעון הרביעי של שנת 2024 חלה ירידה הדרגתית ברמות הסיכון, כאשר ה-CDS ירד לרמה של כ-90 נקודות בסוף השנה. נראה כי ירידה זו משקפת אופטימיות מסוימת של השווקים לגבי ירידת סיכונים גיאו-פוליטיים ושיפור אפשרי בפרמטרים הפיסקליים של ישראל.

לצד זאת, נרשמה תנועתיות בשוק האג"ח המקומי, בעיקר באפיק הארוך, על רקע העלאות מס צפויות, גירעון מתרחב וסביבה ביטחונית לא יציבה. עם זאת, יש הסבורים כי עוצמת שוק ההון המקומי והירידה במדדי הסיכון תומכות בתחזית זהירה-אופטימית ל-2025.

Israel – 5 Years CDS*

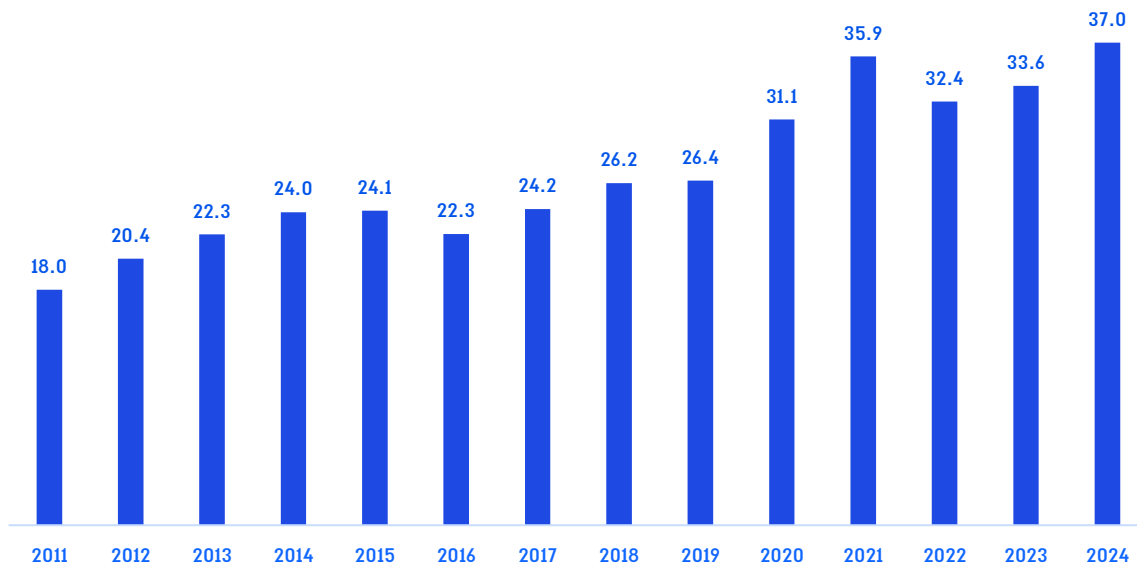

*פרמיית CDS על חוב ממשלת ישראל ל-5 שנים, בשנתיים האחרונות. נלקח מאתר [Israel 5 Years CDS - Historical Data \(worldgovernmentbonds.com\)](https://www.worldgovernmentbonds.com)

3. מגמות ברמת החברות

3.1 הון חשבונאי, רווח כולל ותשואה להון

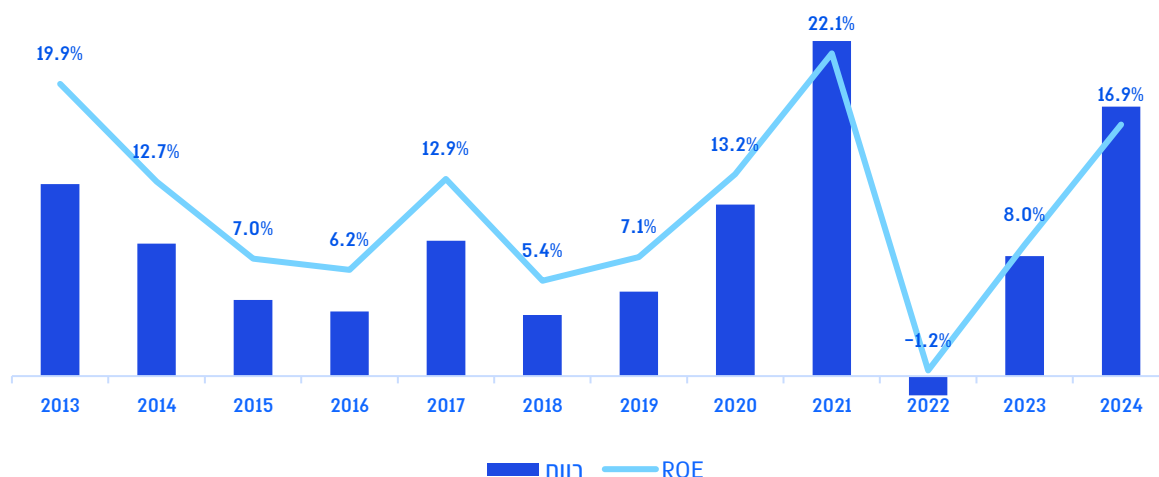
הון חברות הביטוח, במיליארדי ש"ח

שנת 2024 הסתכמה בעלייה של כ-3.4 מיליארד ש"ח בהון המצרפי של חברות הביטוח (ללא חברות החזקה וחברות אחיות). עלייה זו הושפעה בעיקרה מרווח כולל של כ-6 מיליארד ש"ח, אשר משקף תשואה על ההון הממוצע (ROE) של כ-16.9%, בניכוי דיבידנדים שהוכרו במהלך השנה בסך של כ-2.5 מיליארד ש"ח*.

יצוין כי, לפי דוחות יחס כושר הפירעון של החברות ליוני 2024, ההון הכלכלי המצרפי ללא הוראות מעבר עומד על סך של כ-49 מיליארד ש"ח וההון כולל הוראות מעבר עומד על סך של כ-57 מיליארד ש"ח.

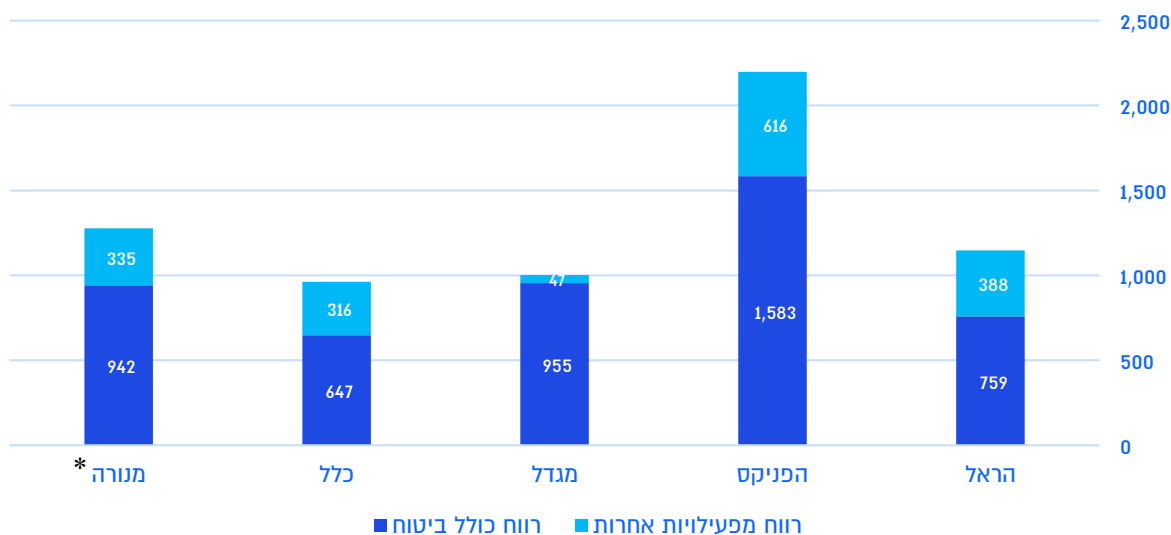
רווח כולל מצרפי (מיליארדי ש"ח) ו-ROE(%) של חברות הביטוח

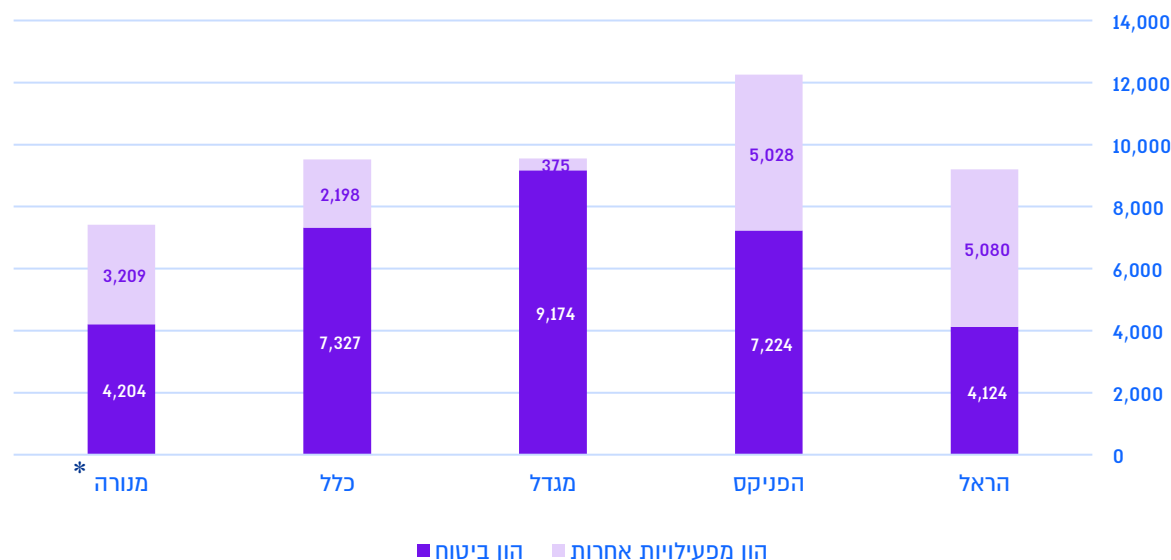
*מתוכם הסכומים הגדולים שחולקו: כ-823 מ' ש בהפניקס ביטוח, 700 מ' ש בהראל, 300 מ' ש במנורה.

3.2 רווחי הקבוצות הפיננסיות (חברות ההחזקה של 5 חברות הביטוח הגדולות (בלבד))

רווח כולל הקבוצות הפיננסיות הגדולות לשנת 2024 (במיליוני ש"ח)

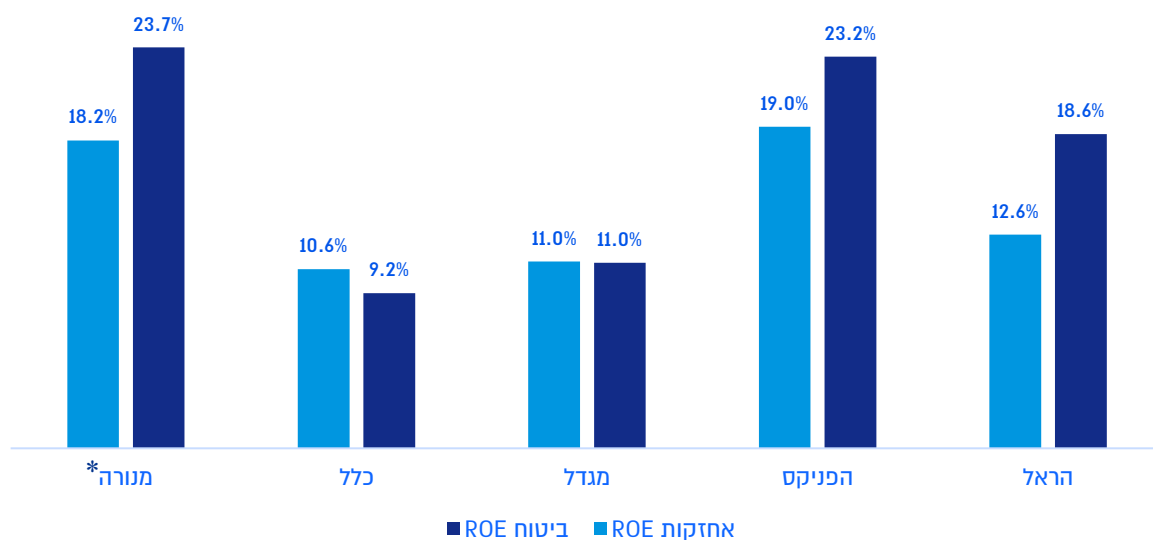

הון הקבוצות הפיננסיות הגדולות לסוף שנת 2024 (במיליוני ש"ח)

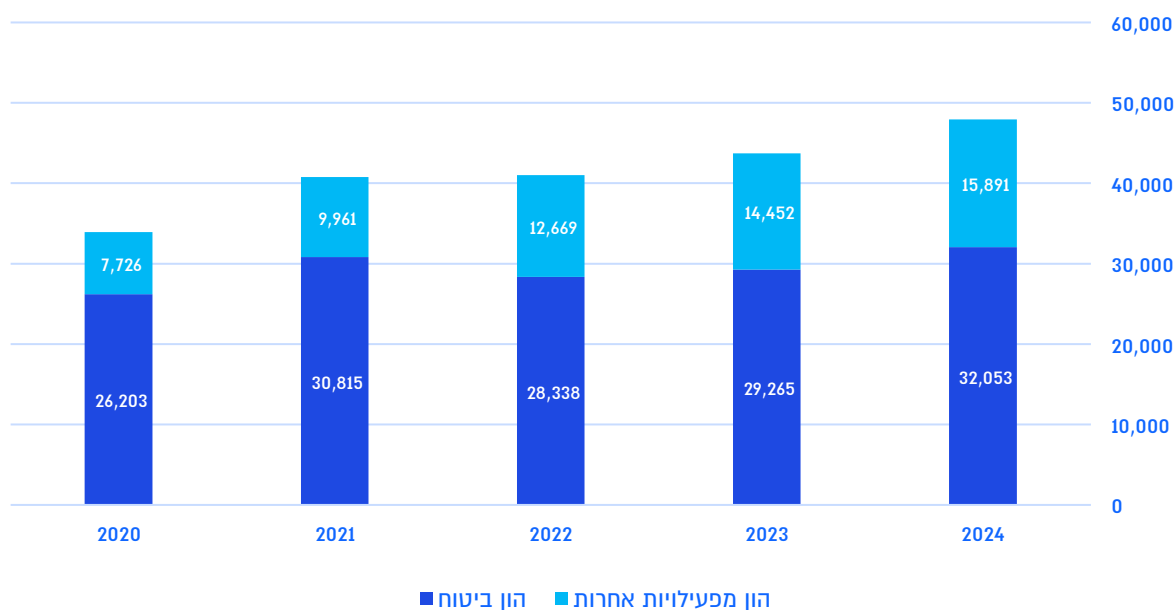

* מנורה ביטוח כולל את חברת שומרה

2024 ROE**

התפתחות ההון של חמשת הקבוצות הפיננסיות הגדולות (מיליוני ש"ח)

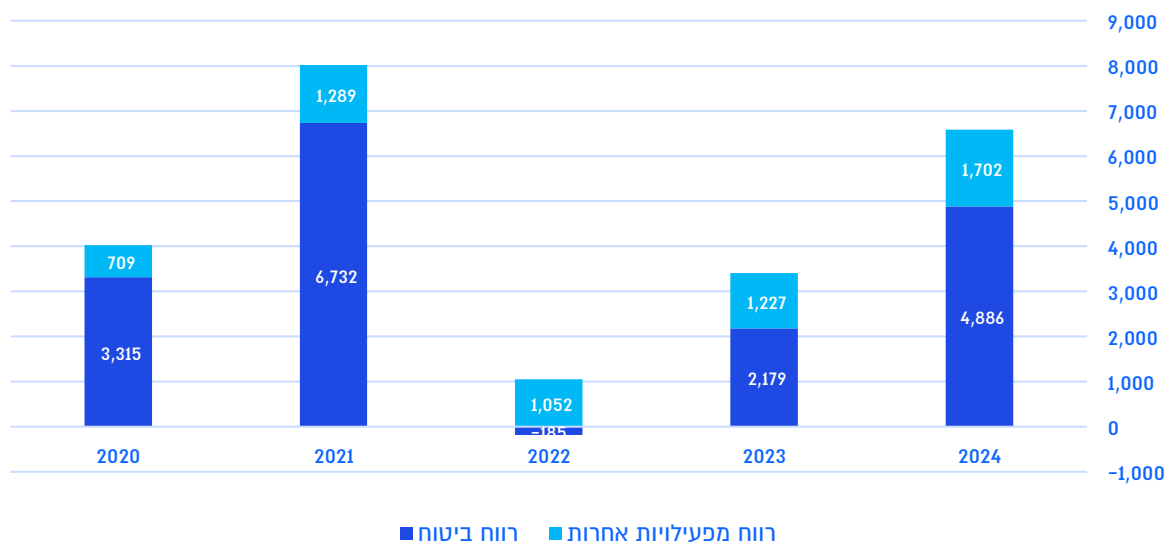

* מנורה ביטוח כולל את חברת שומרה

** התשוואה על ההון מחושבת ביחס להון הממוצע, ללא ניכוי דיבידנדים שחולקו בתקופה

התפתחות הרווח הכולל המצרפי בשנים האחרונות (5 החברות הגדולות, מיליוני ש"ח)

בשנים האחרונות אנו עדים להתרחבות משמעותית של קבוצות הביטוח, כך שמלבד פעילויות הביטוח המסורתיות המאוגדות במסגרת חברות הביטוח, גם פעילויות נוספות, ובראשן – פעילויות אשראי וניהול הנכסים (השקעה) מקבלות נפח הולך וגובר. פעילויות נוספות אלו מוחזקות לעיתים באמצעות חברות אחרות בקבוצת הביטוח, תחת חברות ההחזקה. בנוסף, התרחשה מגמה של הוצאת פעילויות מתוך חברות הביטוח לחברות ההחזקה, בין היתר משיקולים הנוגעים למשטר כושר פירעון כלכלי והגבלות על חלוקת דיבידנד, כדוגמת חברות מנהלות של פנסיה וגמל, חברות ביטוח בנות ועוד.

השקעות בתחומי הפיננסים: קבוצות הביטוח הגדולות, מרחיבות באמצעות חברות ההחזקה וחברות בנות שלהן, את היקפי פעילותן בתחומי הפיננסים וניהול הנכסים, לרבות ניהול קרנות נאמנות, קופות גמל, קרנות פנסיה, ניהול תיקי השקעות ושירותים פיננסיים נוספים. ההכנסות מפעילויות אלו, כגון עמלות ניהול ותשואות מהשקעות, נרשמות בחלק מקבוצות הביטוח רק ברמת חברת ההחזקות.

התרחבות בתחום האשראי: על אף הרווח המצרפי הגבוה בשנת 2024, רווחי חברות הביטוח נמוכים משמעותית בהשוואה לרווחי הבנקים בישראל. קבוצות הביטוח מגדילות את נוכחותן בשוק האשראי החוץ-בנקאי, לעסקים ולצרכנים. כך לדוגמה, בשנת 2024 השלימה הראל השקעות את רכישת מניות חברת האשראי החוץ בנקאי גמלא הראל נדל"ן למגורים. בשנת 2023 כלל החזקות בעסקי ביטוח רכשה את חברת כרטיסי האשראי MAX ובשנת 2023 הפניקס פיננסים רכשה את מלוא הבעלות בחברת גמא ניהול וסליקה. נוסף להחזקה הקיימת באמפא קפיטל, בשנת 2022 מנורה מבטחים החזקות רכשה את השליטה בחברות ERN ומימון בקליק, המתמקדות בין היתר בפירעון אמצעי תשלום שונים לעסקים.

ניתן לומר, כי מגמות אלו משקפות את השאיפה של חברות הביטוח לגנון, לייצב את מקורות ההכנסה שלהן ולהגביר את הרווחיות באמצעות השקעות בתחומי הפיננסים והאשראי, כמו גם ההפצה (סוכנויות ביטוח). עם זאת, נראה כי התשואה על ההון החשבונאי (ROE) מחלק מהפעילויות הנוספות עשויה להיות נמוכה יותר מהתשואה מפעילויות הביטוח בייחוד בשנים עם ביצועים גבוהים בשווקי ההון. מצד שני, חלק מהפעילויות האחרות כפופות לדרישות הון רגולטוריות נמוכות, או שאינן כפופות כלל לדרישות כאמור, ומשכך התשואה שלהן להון הרגולטורי עשויה להיות גבוהה.

בנוסף, הפעילויות האחרות עשויות להיות מאופיינות בשיעורי צמיחה גבוהים יותר ביחס לפעילות הביטוח המסורתית, בין היתר בשים לב לחלק הנמוך (יחסית) של שווי קבוצות הביטוח והפיננסים בהשוואה למכלול שווי המערכת הפיננסית, בישראל ביחס למדינות אחרות בחו"ל.

בסוף מרץ 2025 פורסמה טיוטא של דוח הביניים של הצוות לבחינת האמצעים להגברת התחרות במערכת הבנקאית למגזר הקמעונאי. צוות בין-משרדי הוקם בנובמבר 2024 במטרה להגביר את התחרות בשירותים הבנקאיים הניתנים למגזר הקמעונאי בישראל. הצוות, בראשות המפקח על הבנקים בבנק ישראל והממונה על התקציבים במשרד האוצר, כולל נציגים מהרשות לניירות ערך, רשות שוק ההון, רשות התחרות וגופים ממשלתיים נוספים.

אחת ההמלצות העיקריות של הצוות הייתה לאפשר שליטה של חברת החזקות פיננסית השולטת בגוף מוסדי במקביל לשליטה בגוף שיבקש לקבל רישיון בנקאי תחת המתווה הנ"ל:

- מגבלת הנכסים תוגדר כהחזקה של עד 2.5% מסך הנכסים במערכת הבנקאית, ניתן יהיה להגדיל את מגבלת הנכסים עד לסך של 5% מסך הנכסים במערכת הבנקאית
- בנק העומד במגבלת הנכסים הנשלט בידי חברת החזקות פיננסית לא יהיה רשאי לעסוק בייעוץ ביחס למכשירי השקעה וחיסכון. ביחס לשאלת העיסוק של בנק העומד במגבלת הנכסים בשיווק ותיווך של מכשירי השקעה וחיסכון מבקש הצוות לקבל את עמדת הציבור בטרם ימליץ על האסדרה הרצויה על מנת למנוע ניגודי עניינים ולשמור על עניינים של הלקוחות תוך הגברת התחרות במערכת הפיננסית. יובהר כי בנק העומד במגבלת הנכסים יוכל להפעיל פלטפורמת מסחר אובייקטיבית בניירות ערך שאינה כוללת ייעוץ או שיווק.

שווי שוק של חמשת קבוצות הביטוח הגדולות (במיליארדי ש"ח) 01/04/2020-31/03/2025

3.3 השפעות IFRS 17

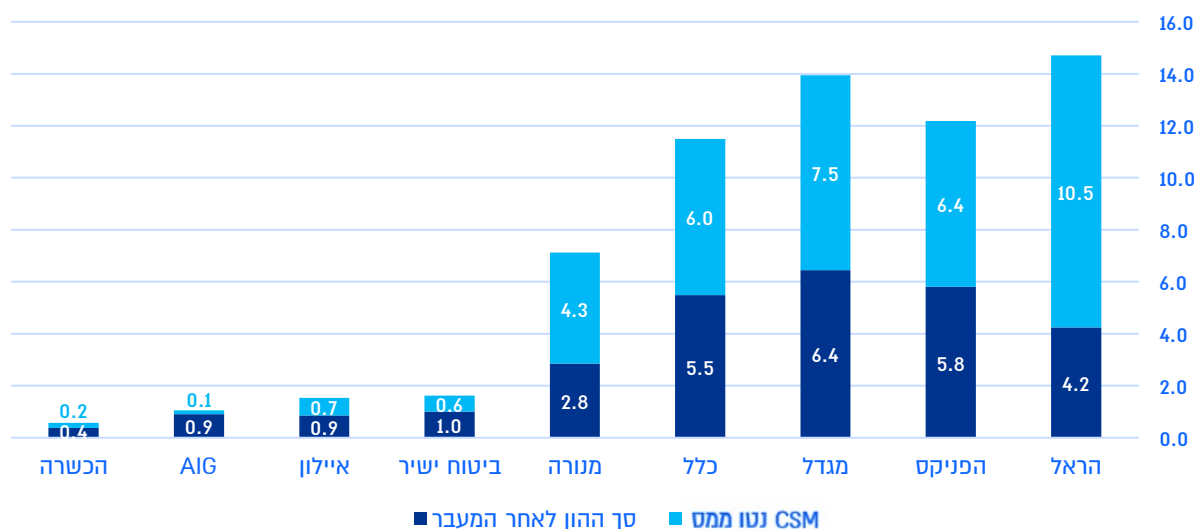
הדוחות הכספיים לשנת 2024 כללו את מאזני הפתיחה המבוקרים המעודכנים של חברות הביטוח לפי תקני דיווח כספי בינלאומי 17 ו-9 (IFRS17,9), וזאת ליום 1.1.2024 (מועד המעבר).

להלן השפעות התקן בחברות הביטוח העוסקות בביטוח חיים ובריאות*:

ראו מילון מונחים בסוף הסקירה.

השפעות IFRS17, מיליארדי ש"ח, לפני מס	הראל	הפניקס	מגדל	כלל	מנורה	ביטוח ישיר	איילון	AIG	הכשרה
סך ההון 31.12.2023 לפני המעבר	4	6.4	8.2	6.7	3.1	0.93	0.77	0.87	0.30
שינוי בהון	0.2	(0.6)	(1.8)	(1.3)	(0.2)	0.08	0.08	0.04	0.08
סך ההון לאחר המעבר	4.2	5.8	6.4	5.5	2.8	1.01	0.85	0.91	0.38

הון CSM בשייר נטו ממס והון כולל (Comprehensive Equity) – יתרות פתיחה (מיליארדי ש"ח)

*ההון הכולל (Comprehensive Equity) הינו מדד Non-GAAP שבו נעשה שימוש על ידי חלק מחברות הביטוח וההשקעות בעולם, הכולל את הסכום של מרווח השירות החוזי, בשייר נטו ממס, וההון החשבונאי. אין הכרח שסכום כאמור משקף את שווי ההון הכלכלי של חברת הביטוח. חישוב תשואה להון, על בסיס ההון הכולל, מביא בחשבון, נוסף לרווח השוטף, גם את השינוי ב-CSM בכל תקופה. כלומר, בשיטה זו למעשה ישנה "התעלמות" מה-CSM הן בדו"ח על המצב הכספי והן בדו"ח רווח והפסד, כך ששינויים ב-CSM נחשבים כרווח בכל תקופה. להרחבה, ראו גם ע"מ 25 לסקירת KPMG בנושא מחודש אפריל 2024. גופים מסוימים עושים שימוש גם בהון כולל כאמור, הכולל גם את תיאום הסיכון (RA), נטו ממס, בשייר.

*למעט ליבריה

גישות המדידה למועד המעבר

מהניתוח הכולל של נתוני החברות הגדולות בישראל עולה כי יישום תקן IFRS 17 התבצע בעיקר באמצעות שילוב של גישות שונות בהתאם לאופי התיקים ולזמינות הנתונים. במגזרי ביטוח חיים ובריאות נעשה שימוש ברוב החברות בגישת MRA לצורך השגת קרובה יחסית ליישום למפרע מלא, גישה זו יושמה בעיקר בתיקי מחלות קשות וריסק בשנות החיתום האחרונות. בחלק מהחברות, הגישה יושמה גם לגבי הוצאות רפואיות ברוטו וביטוחי משנה של סיעוד והוצאות רפואיות. ניתן לומר באופן כללי ששיטה זו מביאה לעלייה בהיקף ה-CSM עבור תיקים רווחיים, כתלות במשך החיים של רווחי התיק. **גישת השווי ההוגן (FVA)** יושמה במגזרי החיים והבריאות, בעיקר עבור יתר חוזי הביטוח שאינם מטופלים במודל ה-PAA. תיקים אלו כוללים בין היתר, את מוצר סיעוד פרט, ביטוחי חיים מבטיחי תשואה, תיק חסכון משתתף ישן וחדש וביטוחי משנה רלוונטיים. באופן כללי, ניתן לומר כי גישה זו מביאה לעלייה בהיקף ה-CSM ולירידה בהון במוצרים הפסדיים. לעומת זאת, במגזרי ביטוח אלמנטרי ובפוליסות נסיעות לחו"ל, שבהם קיים מידע היסטורי נרחב ומבוסס, נבחר לרוב **יישום למפרע מלא (FRA)**.

להלן נתונים עיקריים המתייחסים לרווח הכולל של חברות הביטוח (לא סקור ולא מבוקר), למחצית הראשונה של שנת 2024 (במיליוני ש"ח):

הפרש ברווח	רווח כולל לתקופה לפני מס IFRS 4	רווח כולל לתקופה לפני מס IFRS 17	רווח (הפסד) אחר נטו	רווח מהשקעות ומימון נטו בשייר	רווח משירותי ביטוח בשייר	במיליוני ש"ח
1,117	187	1,304	(194)	1,003	495	מגדל
839	(57)	782	(196)	(44)	1,024	הראל
574	157	731	(549)	716	564	כלל
475	430	905	(179)	209	875	הפניקס
181	265	446	(93)	(91)	630	מנורה
47	52	99	(4)	95	8	הכשרה
23	77	100	(89)	15	174	איילון
18	9	27	(32)	12	47	דיויד שילד
16	24	41	(5)	10	36	ליברה
9	78	87	(19)	49	58	ביטוח חקלאי
6	4	10	(8)	1	17	ווישור
6	88	94	(42)	36	99	שומרה
2	117	119	(113)	29	203	ביטוח ישיר
(8)	20	13	7	5	0	EMI
(11)	64	53	(44)	52	44	שלמה ביטוח
(13)	71	59	(56)	36	79	AIG

כעולה מן הנתונים שלעיל, במהלך המחצית הראשונה של שנת 2024, הרווח הכולל במונחי IFRS 17 (9-IFRS) היה גבוה מהרווח במונחי IFRS 4. הגורמים העיקריים להפרש המהותי ברווח בתקופה האמורה הם אלו:

א. **דפוסי שחרור רווח בסיסי** – דפוס שחרור הרווח הבסיסי משירותי ביטוח עשוי להיות שונה מהותית בין התקנים הן לגבי עסק הקיים למועד המעבר והן לגבי עסק חדש ששווק לאחריו. כך, במסגרת IFRS 4 דפוס השחרור במוצרי הסיכון הושפע, בין היתר, מסכום הפרמיה בפועל והתפתחות התביעות בפועל בכל תקופה. במסגרת IFRS 17, דפוס השחרור במרבית התיקים של מוצרי הסיכון תלוי (בעיקרו ובתקופות

(הקרבנות) ביתרת מרווח השירות החוזי שנוצרה לתיקים אלו במועד המעבר, מיחידות הכיסוי (החלק היחסי) שמיחוסות לכל תקופה, ומהפער בין התביעות החזויות לבין התביעות שהתהוו בפועל. במוצרי החיסכון, דפוס שחרור הרווח תחת IFRS 4 היה תלוי בפרט בגביית דמי הניהול בפועל, שתלויה בין היתר בקיומו של "בור" בדמי ניהול בתיק המשתתף הישן, ומהיקף הצבירה הקיים בכל נקודת זמן בפועל. לעומת זאת, דפוס השחרור תחת IFRS 17 מתחשב ברווחיות הכוללת הצפויה של התיק, לרבות התפתחות דמי הניהול בעתיד, שהובאו בחשבון לעניין שוויו ההגון של העסק הקיים בחישוב מרווח השירות החוזי במועד המעבר. ניתן לומר על סמך דיווחי החברות, שצפוי שכשליש עד כמחצית ממרווח השירות החוזי למועד המעבר, יזקפו לרווח או הפסד במהלך 5 השנים שממועד המעבר. ואולם, קצב הזקיפה עשוי להיות שונה מהותית בין קבוצות מוצרים שונות, ובין תקופות שונות באותו תיק.

ב. מחקרים – המחצית הראשונה של שנת 2024 התאפיינה בין היתר בפרסומם של לוחות תמותה מעודכנים (פגע ברווח בכ-962 מ' ש) וכן מחקרים אחרים בתחומי הבריאות והחיים, בעיקר בנוגע לשיעור מיוש גמלה, שתרמו לרווח כ-875 מ' ש. במסגרת IFRS 17, השפעות המחקרים כאמור, ככל שהם מתייחסים לכיסוי עתידי (ולא לתביעות תלויות), 'נספגים' במסגרת מרווח השירות החוזי (CSM);

ג. עליות ריבית – המחצית הראשונה של שנת 2024 התאפיינה בעליית ריבית משמעותית. בכל הנוגע לתיקי הביטוח המטופלים במודל ה-GMM תחת IFRS 17, ובכללם תיק סיעוד פרט, הרגישות לעליית ריבית הייתה גבוהה יותר מאשר תחת IFRS 4. בנוסף, הרגישות הכוללת לריבית עשויה להשתנות גם בגלל שתיקים מסוימים, ובראשם תיקי ריסק פרט ומחלות קשות, שתזרים המזומנים בגינם מצוי לעיתים ב-'פוזיציות נכס' נטו, התאפיינו ברגישות נמוכה יותר לריבית תחת IFRS 4, אולם הם יקזזו תחת IFRS 17 חלק מרגישות הריבית של התיקים שתזרים המזומנים בגינם מצוי ב-'פוזיציות התחייבות', במיוחד במח"מ הרלוונטי. במילים אחרות, ההשפעה של העלייה בשיעור הריבית במחצית הראשונה תרמה לחיוב לתוצאות החברות יותר תחת IFRS 17 בהשוואה ל-IFRS 4. יש לציין כי באופן תואם, הרגישות לירידת הריבית במהלך המחצית השנייה של השנה עשויה להיות גבוהה יותר בחלק מחברות הביטוח תחת IFRS 17.

בנוסף, התממשות הרווח בפועל, תלויה גם בתביעות שיתהוו בפועל בכל תקופה, כמו גם בהתפתחויות האקטואריות, אשר יזכרו גם הן ברובן אל מול מרווח השירות החוזי. כך לדוגמה, בחלק מן החברות נחזו במהלך שנת 2024 ניודים חיצוניים גוברים במסגרת תיק ביטוחי המנהלים עם חיסכון ששווקו בשנים 2004 ואילך (ביטולים). ביטולים אלו, ככל שהם חורגים לרעה מן התחזיות האקטואריות המקוריות למועד המעבר, עשויים להשפיע באופן שלילי על התפתחות ה-CSM, ומכאן גם להביא לרווח נמוך יותר בהשוואה לזקיפת ה-CSM החזויה שדווחה למועד המעבר. מנגד, בקרב החברות שצפויות לאמץ במסגרת דוחותיהן הכספיים ליום 31.12.2024 (תחת IFRS 17) או למועדים מאוחרים יותר מודל סטוכסטי לגבי התיק המשתתף הישן, אשר יבטא את הערך הסטוכסטי הנוסף (קישון בהתחייבויות) המתקבל ממבנה דמי הניהול המשתנים, צפוי שיפור בהתפתחות ה-CSM בתיק האמור.

העובדה שרווחי ההשקעות מתיקי הנוסטרו, לצד השפעות הריבית, צפויים להמשיך ולהביא לתנודתיות ברווח הכולל בין תקופה לתקופה ואף באופן מוגבר יותר לאור סיווג מרבית ההשקעות, לרבות אג"ח ח"ץ, למדידה בשווי הגון דרך רווח או הפסד ביישום IFRS 9 במקביל למדידת חוזי הביטוח בערכים מהוונים ביישום IFRS 17, הביאה חלק מחברות הביטוח בעולם (וגם חלק מחברות הביטוח בארץ) לדווח על 'רווח מתואם' או 'רווח ליבה' (בחול מכונה לרוב Adjusted Operating Profit). למועד כתיבת הסקירה, המכנה המשותף בצורת החישוב הינו ביטול של השפעת כלל השינויים בריבית ההיוון, לצד זקיפה של רווחי השקעות נורמטיביים. עם זאת, קיימת שונות מסוימת בין החברות באופן החישוב של מדד זה, בין היתר ביחס לייצוב רווחי ההשקעות של מגזר ההון, ההתייחסות לאינפלציה בפועל (לעומת זו החזויה), ושאלת התשואה הנורמטיבית, או המרווח הנורמטיבי, על ההשקעות. ואולם, נראה כי בקרב החברות שדיווחו על כך, לפחות בטווח הזמן הקצר-בינוני, הרווח המנומרל לפי IFRS 17 הינו גבוה יותר מהרווח המנומרל לפי IFRS 4. ניתן להסביר עניין זה, בין היתר בגידול ברווח החיתומי בין התקנים (כפי שתואר לעיל) שחלק ניכר ממנו לא מתואם במסגרת חישוב הרווח המתואם.

נתוני CSM (מיליוני ₪)

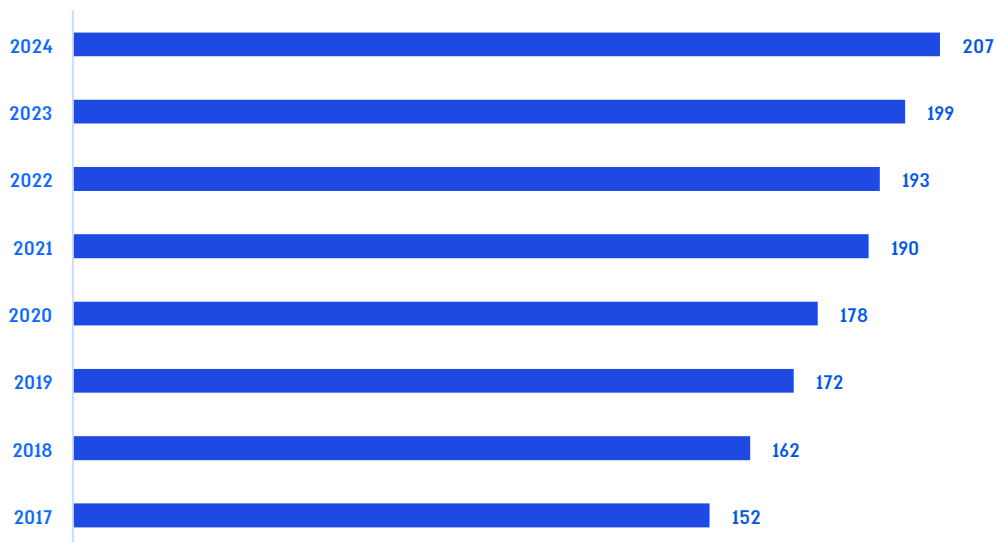
סה"כ CSM	CSM - חיים	בריאות - CSM	
15,904	6,085	9,819	הראל
11,392	5,523	5,870	מגדל
9,716	3,046	6,670	הפניקס
8,813	4,737	4,076	כלל
6,452	2,508	3,944	מנורה
1,027	545	482	איילון
876	362	514	ביטוח ישיר
295		295	הכשרה
214	160	54	AIG
87	-	87	דיויד שילד
1	1	-	ליברה

נתוני RA (מיליוני ₪)

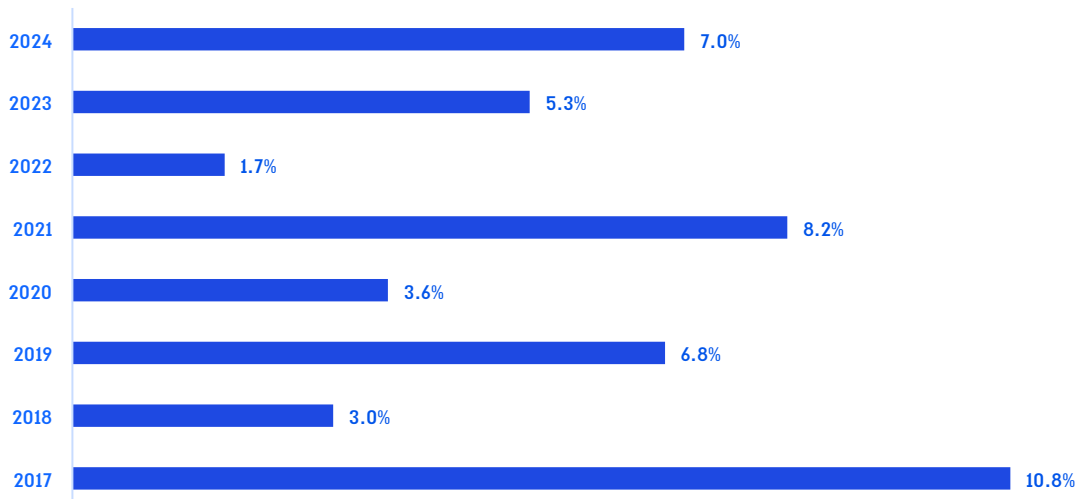
סה"כ RA	בריאות - RA	חיים - RA	אלמנטר - RA	
3,390	2,119	1,128	143	הראל
2,947	1,711	1,201	34	מגדל
2,204	1,197	893	114	כלל
1,868	919	654	295	הפניקס
1,326	928	327	71	מנורה
423	131	72	221	איילון
299	95	121	83	ביטוח ישיר
168	70		98	הכשרה
95	-	-	95	שומרה
84	7	7	70	AIG
76	-	-	76	ביטוח חקלאי
37	37	-	-	דיויד שילד
17	-	-	17	ווישור
16	-	1	15	ליברה

3.4. תיקי השקעות הנוסטר

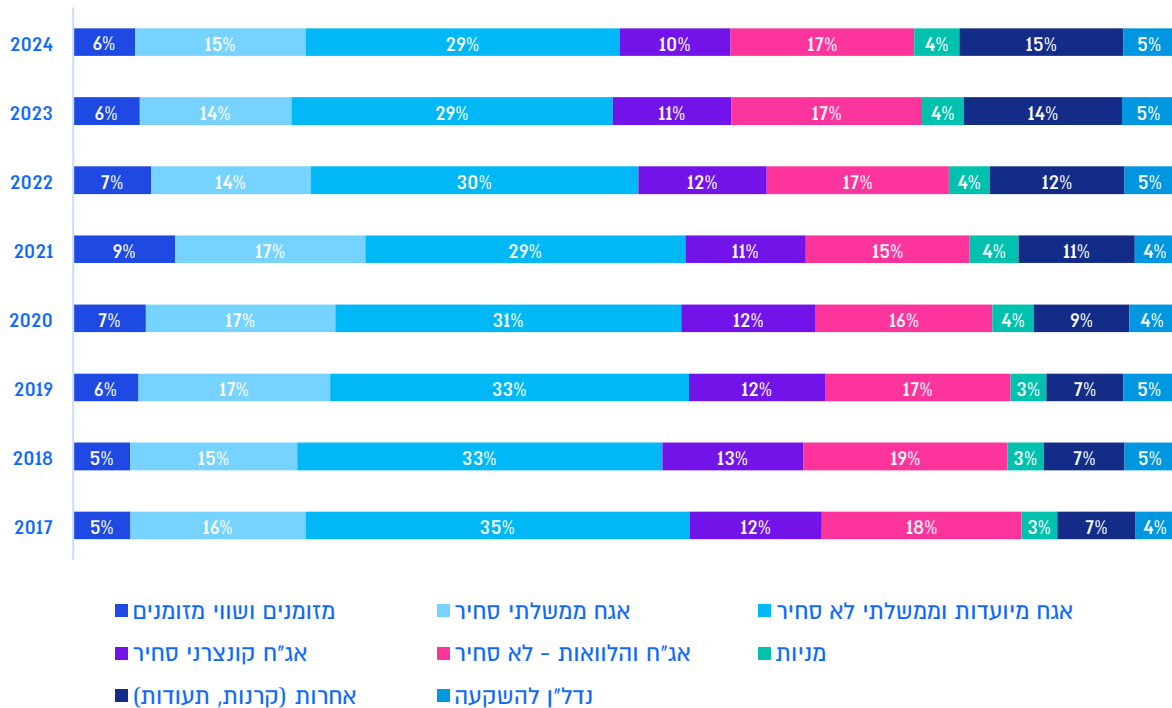
סה"כ תיק לא משתתף (במיליוני ש"ח)

תשואה נומינלית מצרפית על התיק הלא משתתף (%)

הרכב התיק הלא-משתתף (%)

תיקי הנוסטרו בתרשימים שלעיל, כוללים את כל הנכסים המנוהלים על ידי חברות הביטוח, שאינם מסווגים כמוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה (קרי, גם נכסים המוחזקים כנגד התחייבויות ביטוח שאינן תלויות תשואה, כולל אגרות חוב מיועדות, וגם נכסים המוחזקים כנגד ההון).

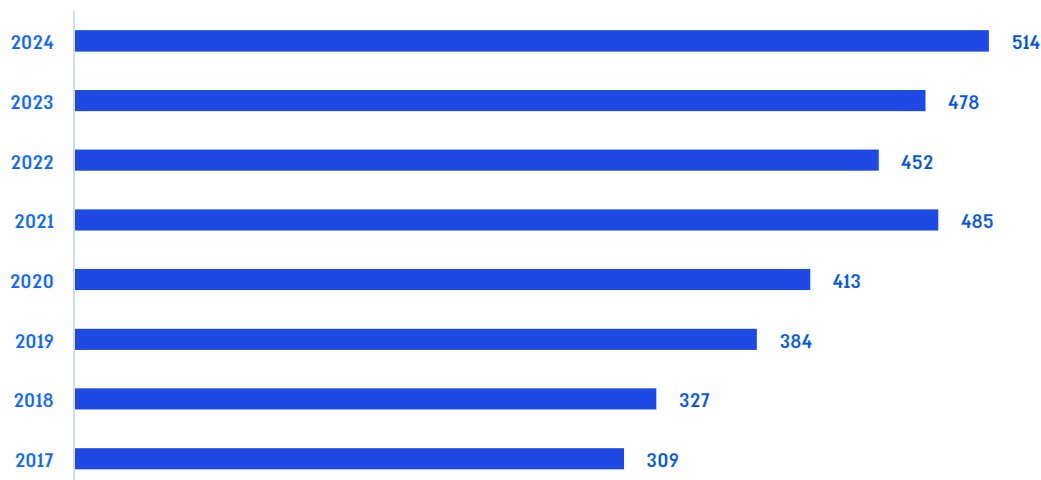
שנת 2024 התאפיינה בהמשך מגמת הגידול בתיקי הנוסטרו לכ-207 מיליארד ש"ח. הרכב תיקי הנוסטרו שמר על יציבות יחסית, כאשר ממשיכה לבלוט מגמת הגידול ההדרגתי בשיעור המושקע בקרנות השקעה ותעודות סל, שהכפיל עצמו מאז שנת 2017, והגיע לכ-15% מהתיק (כולל אג"ח מיועדות). סך הנדל"ן להשקעה המוחזק בתיקי הנוסטרו הסתכם בכ-9.7 מיליארד ש"ח בתום התקופה, כמעט ללא שינוי מסוף שנת 2023.

החברות דיווחו על הכנסות גבוהות יותר מהשקעות נוסטרו במהלך שנת 2024, בהשוואה לשנת 2023. סך התשואה הנומינלית של תיק הנוסטרו המצרפי עמדה על כ-7% במהלך השנה השוטפת (כולל התחשבות ברווח כולל אחר), ובהשוואה לאינפלציה של 3.2%, מדובר על תשואה ריאלית של כ-3.8%.

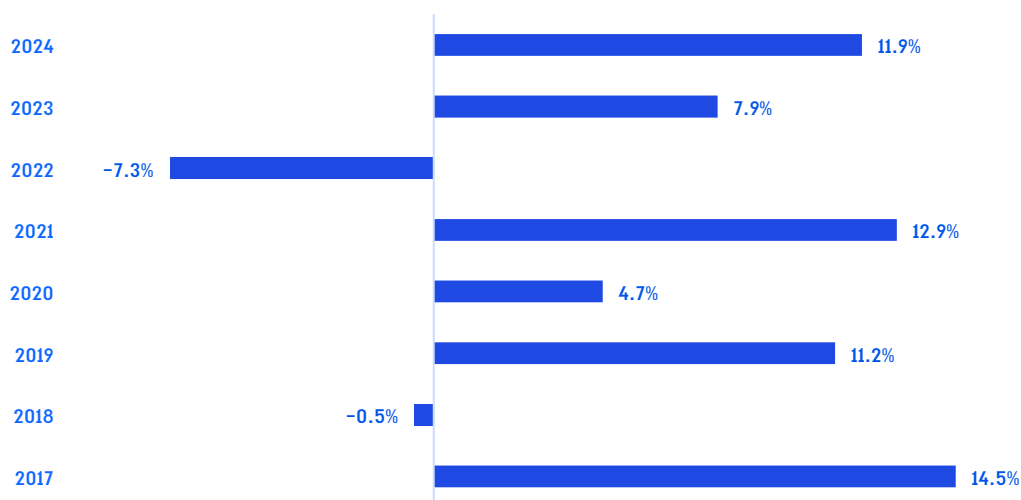

3.5. תיק ההשקעות המשתתף

סה"כ תיק משתתף מצרפי (מיליארדי ש"ח)

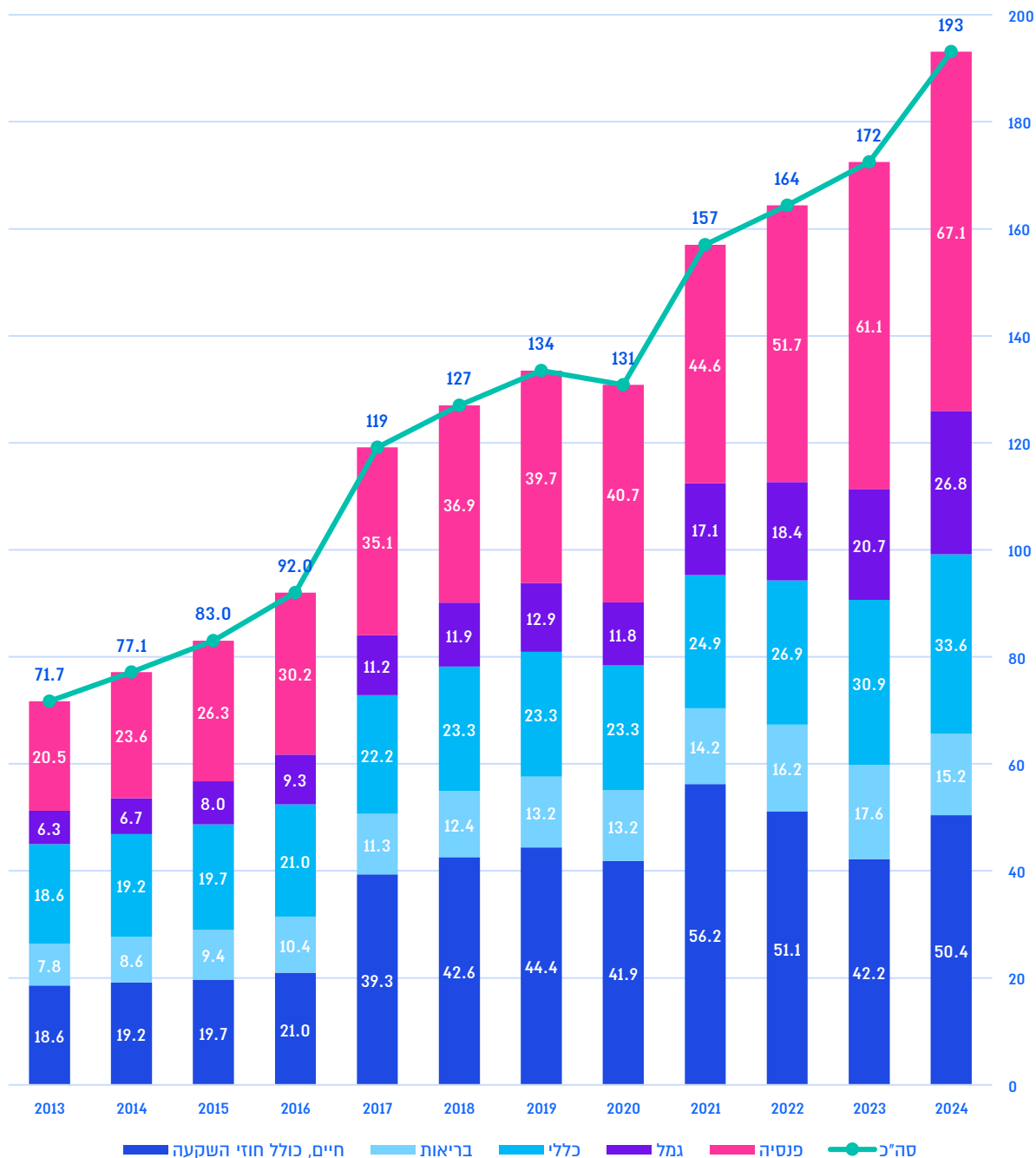
תשואה נומינלית מצרפית – תיק משתתף (%)

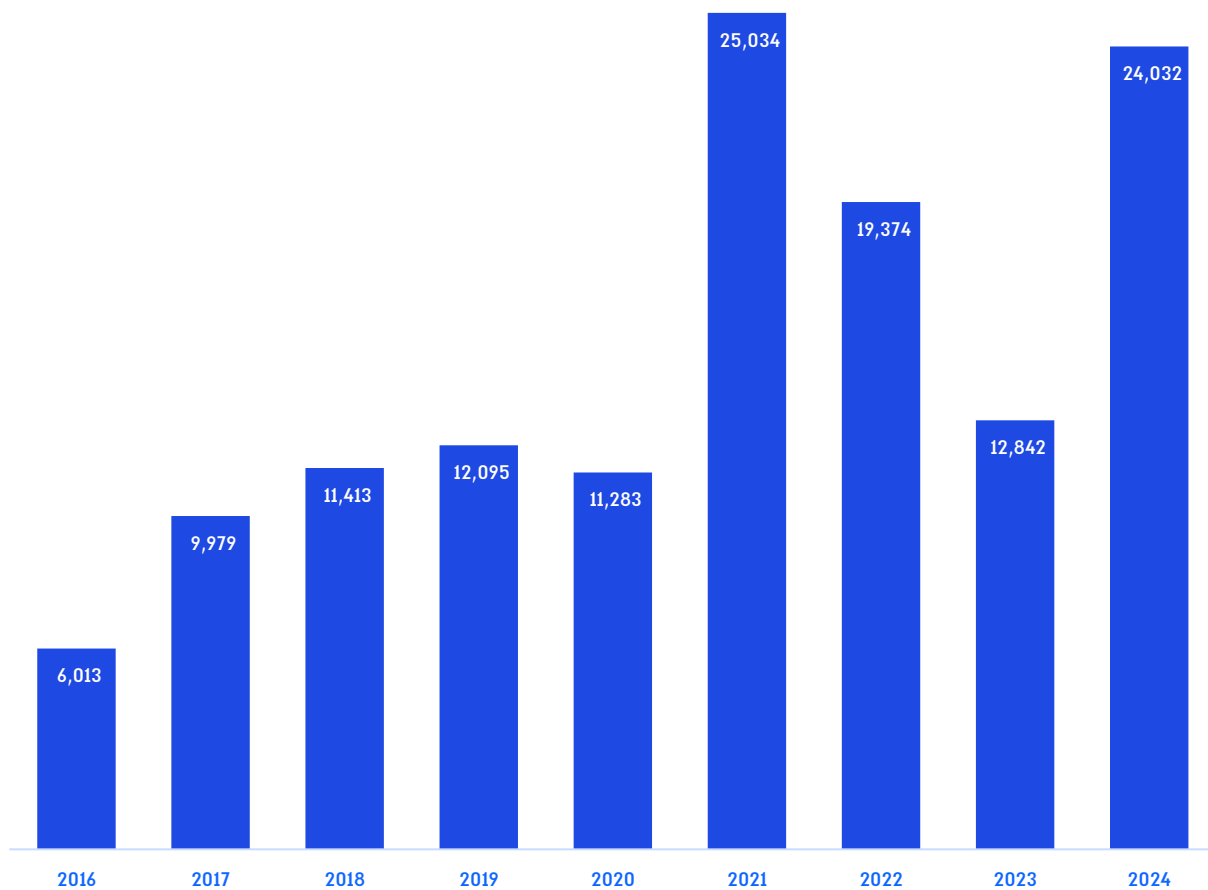
בשנת 2024 תיקי המשתתף השיגו תשואה ריאלית של כ-8.7%. במרביתן המוחלטת של החברות, תשואה זו תרמה לאיפוס ה"בור" שנוצר בדמי הניהול המשתנים (של תיקי החיסכון המשתתף ברווח ששווקו עד שנת 2003), אשר עמד על כ-2.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023.

3.6 פרמיות ודמי גמולים

פרמיות ברוטו, תקבולים מחוזי השקעה ודמי גמולים, במיליארדי ש"ח

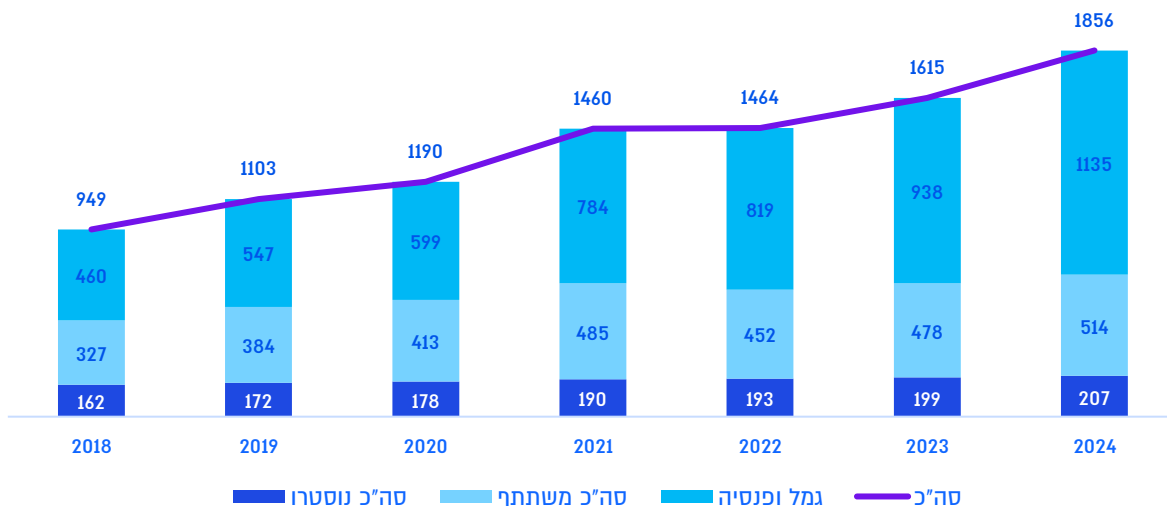
סה"כ פרמיה חד פעמית מחוזי השקעה, מ' ש"ח

הפרמיות ודמי הגמולים המשיכו במגמת הצמיחה ארוכת הטווח, לרמה של כ-193 מיליארד ש"ח. מצד אחד, נצפתה במהלך השנה ירידה בפרמיות של ביטוחי המנהלים בעקבות ניווד יוצא, אך מנגד חלה צמיחה משמעותית יותר בהפקדות החד פעמיות לפוליסות השקעה, וגם לקרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות על ידי חברות הביטוח. בנוסף, צמחו באופן בולט גם הפרמיות במגזר הביטוח הכללי, בהובלת התייקרות התעריפים בענף רכב רכוש.

3.7 נכסים מנוהלים

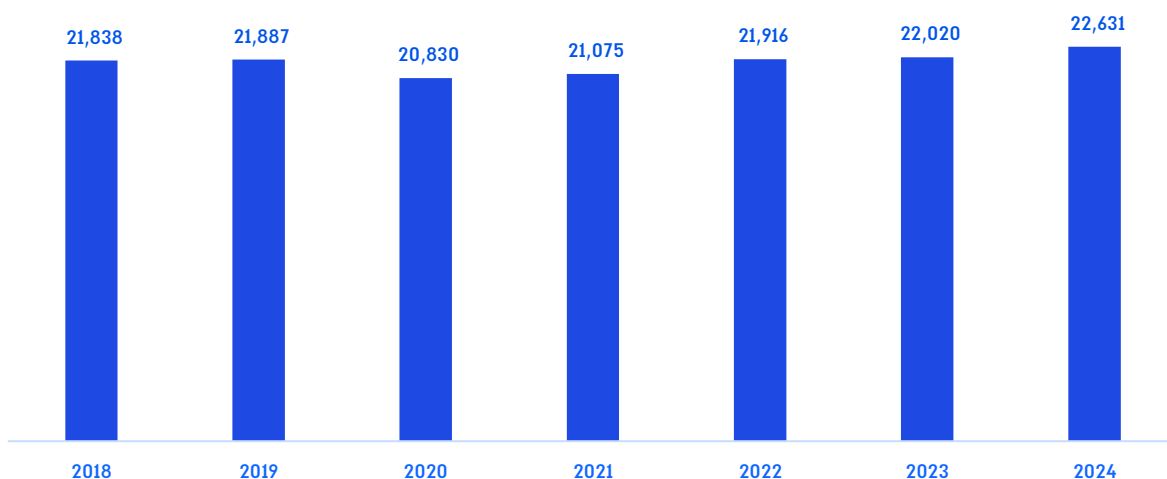
AUM, במיליארדי ש"ח

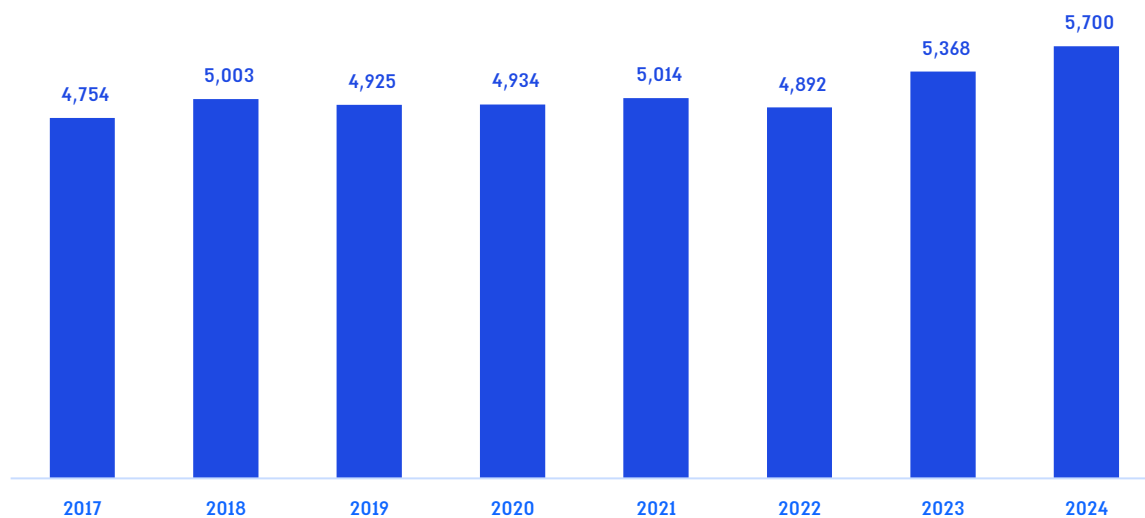
הנכסים המנוהלים בגופים מוסדיים המשתייכים לקבוצות הביטוח (פנסיה, גמל, משתתף ונוסטרו – וללא קרנות נאמנות) המשיכו לצמוח בקצב מהיר, והגיעו לרמה של כ-1.9 טריליון ש"ח, בהובלת קצב ההפקדות הגבוה למוצרי הפנסיה והגמל, לצד תשואות חיוביות.

3.8 מספר העובדים והוצאות הנהלה וכלליות

מספר עובדים בחברות הביטוח

הוצאות הנהלה וכלליות במיליוני ש"ח

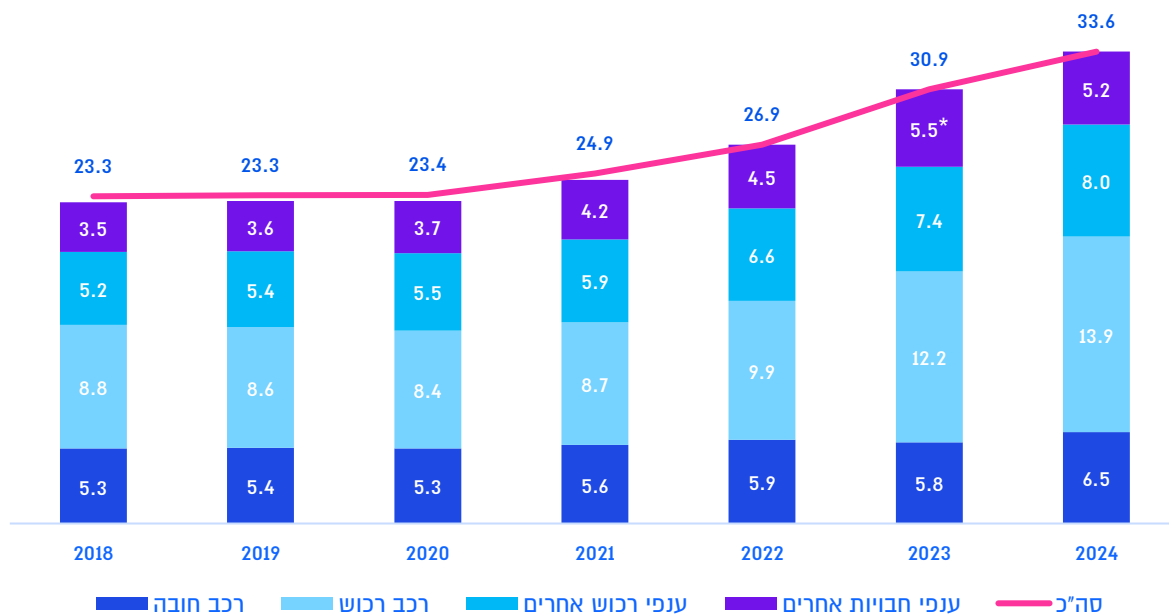

מספר העובדים המצרפי של חברות הביטוח עלה בכ-2.7% בשנת 2024, לאחר שנותר יציב בשנת 2023. גם הוצאות ההנהלה והכלליות הציגו בשנת 2024 עליה מצרפית של כ-6.2%, וזאת לאחר עלייה של כ-10% בשנת 2023.

4. ביטוח כללי

4.1 פרמיות ביטוח כללי

פרמיות ברוטו בביטוח כללי- במונחים שנתיים (במיליארדי ש"ח)

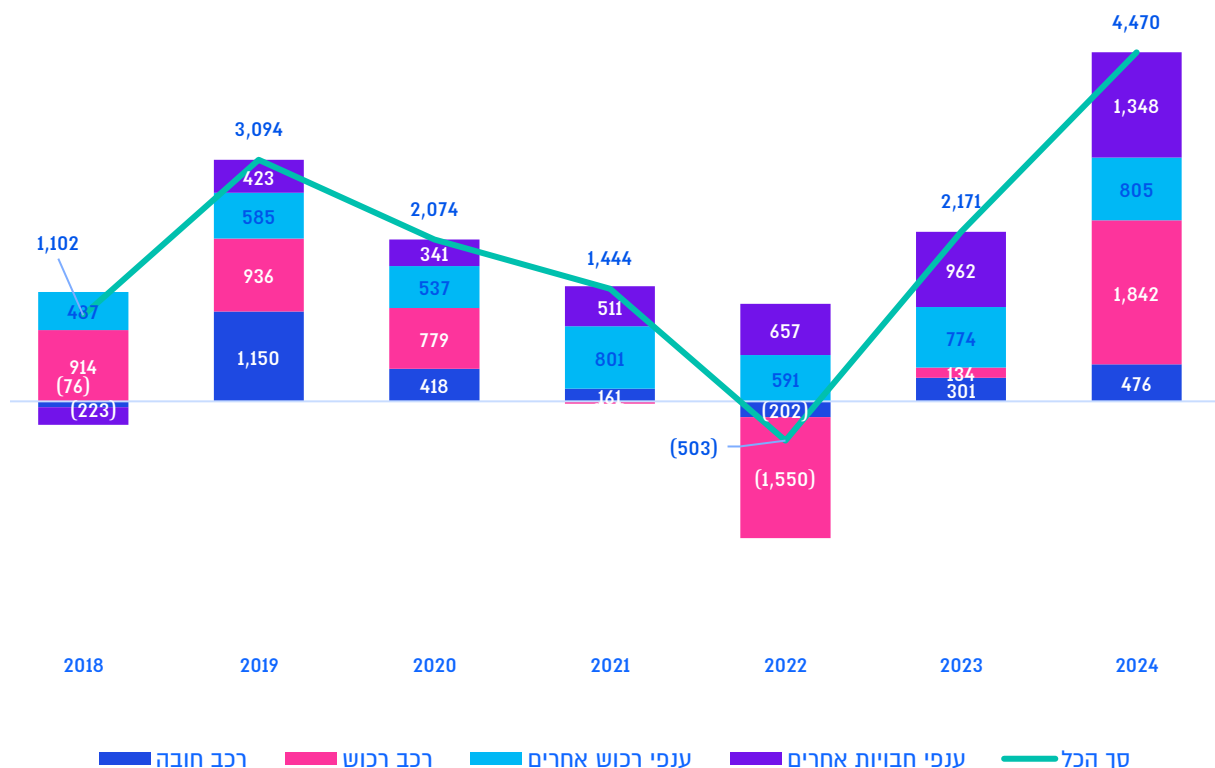

שנת 2024 ממשיכה את מגמת הצמיחה בסך הפרמיות ברוטו בביטוח כללי בכל הענפים. בלטה במיוחד, העלייה בסך הפרמיות ברוטו בענף רכב רכוש כתוצאה מעלייה בפרמיה הממוצעת, זאת לאחר עליית תעריפים משמעותית בענף זה בשנת 2023, אחרי ההחמרה המשמעותית בתביעות הרכוש בשנים שקדמו וההפסד שנרשם בשנת 2022. בשנת 2024, סך הפרמיות ברוטו בענף רכב רכוש מהווה עלייה של כ-14.4% בהשוואה לשנת 2023. גם בענף רכב חובה נרשמה עלייה של כ-12.9% בסך הפרמיות ברוטו בתקופה זו, בעיקר בעקבות עלייה בפרמיה הממוצעת.

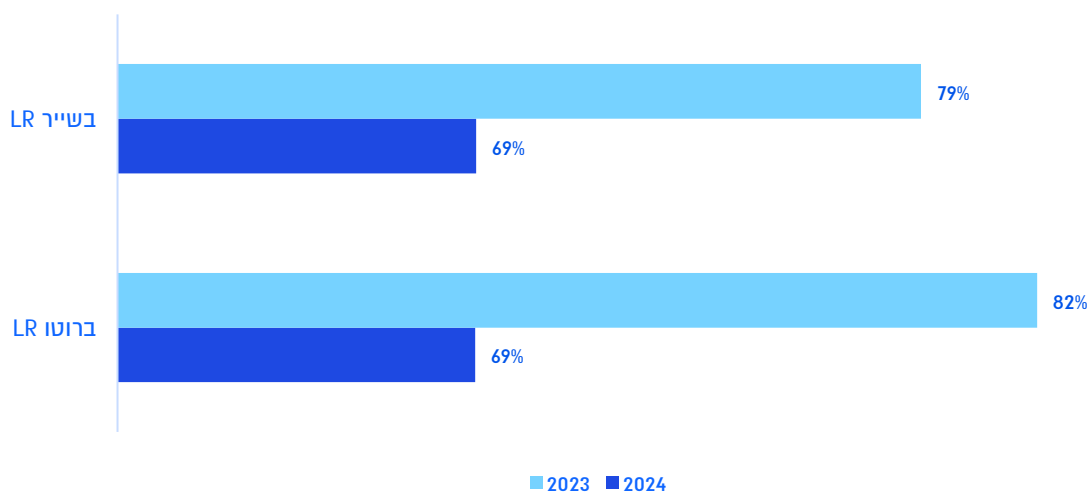
*יש לציין כי הירידה בענפי החבויות האחרים המוצגת בתרשים לעיל בשנת 2024 לעומת שנת 2023, מושפעת גם מעסקת ביטוח משנה חד פעמית מסוג Loss Portfolio Transfer (LPT) (בסך של כחצי מיליארד ש"ח) שבוצעה בשנת 2023 בין מנורה מבטחים ביטוח לבין שומרה, ונכללה בנתונים שלעיל בענפי החבויות האחרים. בנטרול עסקה זו, ענפי החבויות האחרים מציגים עלייה קלה של 5% בשנת 2024, בהשוואה לשנת 2023.

4.2 ביטוח כללי – הרווח המצרפי לפי ענף

רווח כולל לפני מס בביטוח כללי (במיליוני ש"ח)

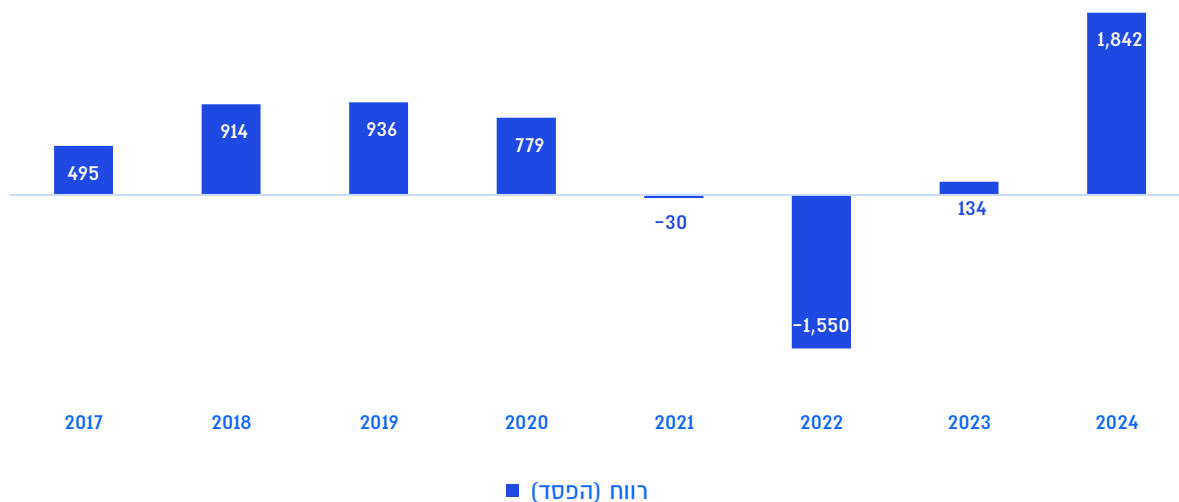

רכב רכוש - Loss Ratio, ברוטו ושייר (%)

רכב רכוש רווח (הפסד) במיליוני ש"ח

בשנת 2024, דיווחו חברות הביטוח על רווח כולל של כ-4.5 מיליארד ש"ח בענף הביטוח הכללי (כולל רווחי השקעות). מדובר על יותר מהכפלת הרווח הכולל בשנת 2024 (בהשוואה לשנת 2023), הנובעת בעיקר מענף רכב רכוש כתוצאה מעלייה משמעותית בפרמיה הממוצעת ומירידה בעלות התביעה הממוצעת. יחס ה-LR השתפר באופן משמעותי וירד מרמה ממוצעת של כ-80% בשנת 2023 לרמה ממוצעת של כ-69% בשנת 2024. יובהר כי, יחס ה-LR בתרשים שלעיל מובא בהסתמך על דיווחי החברות במסגרת דוח תיאור עסקי התאגיד שלהן, בשקלול נתח השוק שלהן, ולא בחישוב ישיר.

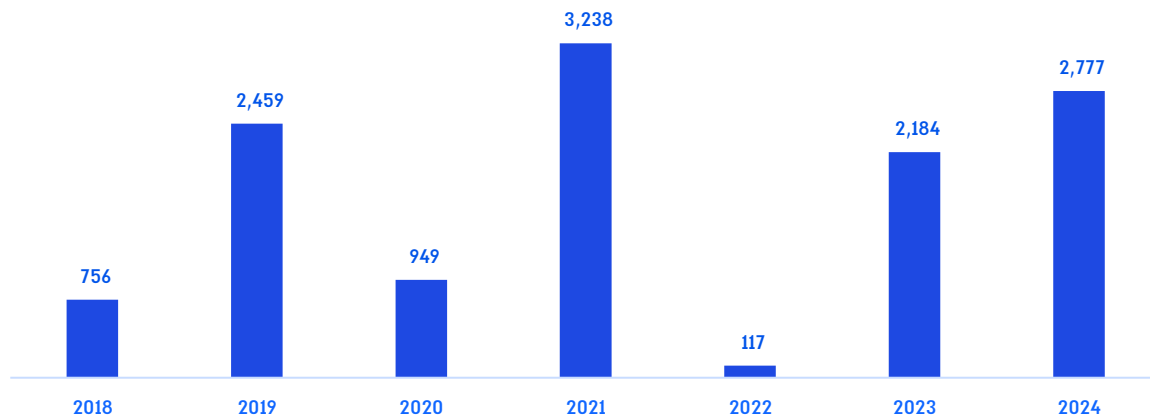
מבחינת מידע צופה פני עתיד, יצוין כי, בחודש מאי 2024, פרסם הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, חוזר בנושא הגשת תוכניות ביטוח בענף רכב רכוש, הכולל הוראות לאסדרה כוללת לתהליך תביעות רכב רכוש, וכן הוראות שונות בנוגע לנוסח פוליסות רכב רכוש והגילוי הנדרש מצד המבטח למבוטח בשלב הטרם חוזי. חוזר נוסף פורסם ע"י הממונה בחודש מאי 2024, בנושא הוראות בענף רכב רכוש, הקובע הסדרים חדשים בנוגע לאופן עבודת חברת הביטוח מול שמאים, סוכנים ומוסכים. החברות דיווחו כי בשלב זה לא ניתן להעריך את השלכות הרפורמות על התוצאות.

עוד מבחינת מידע צופה פני עתיד, יצוין כי בחודש נובמבר 2024, פורסם חוזר ביטוח "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה" המעדכן את המשתנים והמקדמים בנוגע לקביעת דמי הביטוח נטו בביטוח השירי, על מנת להתאים את דמי הביטוח נטו בפול לסיכון המבוטח, בהתבסס על המלצותיו של מפעיל מאגר המידע הסטטיסטי בענף ביטוח רכב חובה. רוב החברות דיווחו כי השפעה זו אינה צפויה להיות מהותית.

ענף רכב חובה רשם רווח של כ-476 מיליון ₪ בשנת 2024 (כולל רווחי השקעות), בין היתר בשים לב לשינויים בהתחייבויות הביטוח שבוצעו על ידי חלק מן החברות בענף בעקבות התפתחויות אקטואריות ושינויים בשיעור ההיוון.

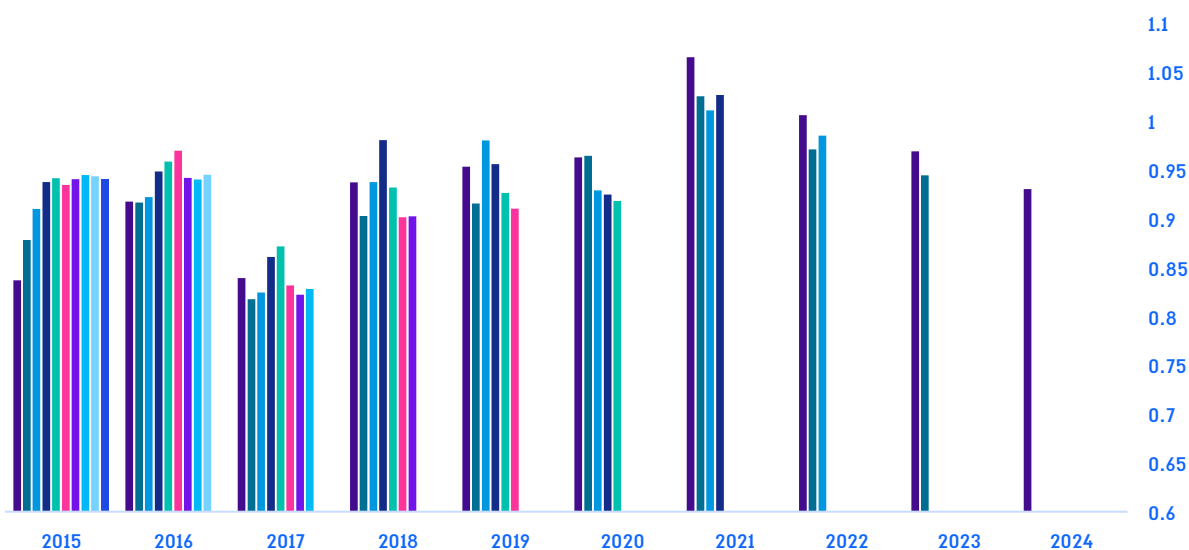
4.3 ביטוח כללי – ניתוחים נוספים

רווח כולל מהשקעות לפני מס – ביטוח כללי, במיליוני ש"ח

עליית הריבית, בניכוי עודף שווי נכסים (UGL), תרמו באופן מצרפי כ-99 מיליון ש"ח לרווחי החברות במגזר הכללי. רווחי ההשקעות הסתכמו בכ-2.78 מיליארד ש"ח.

רכב חובה – Ultimated Expected LR (%)

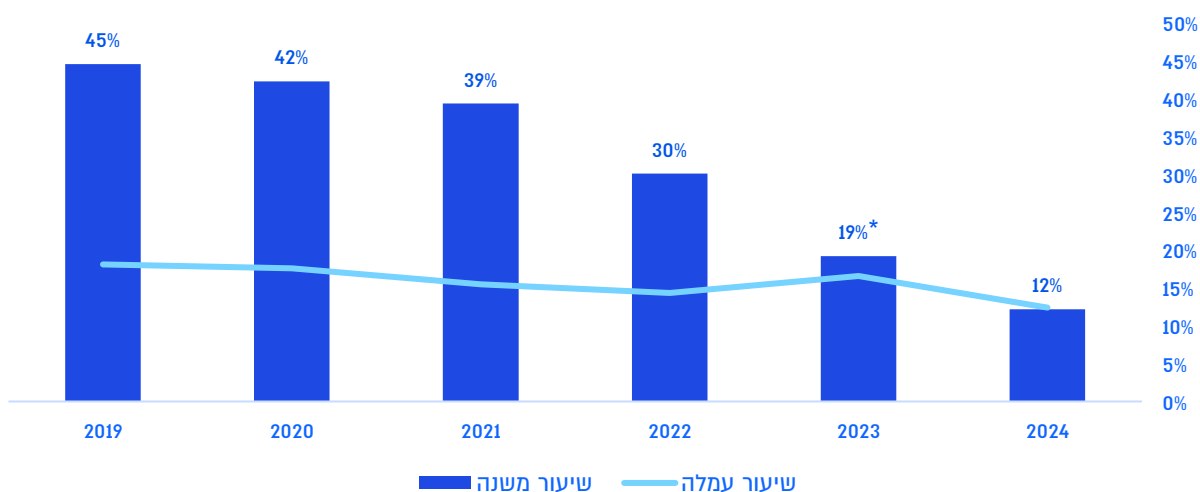

בתרשים שלעיל מוצגות שנות החיתום בציר האופקי כאשר היחס הצפוי של תשלומי התביעות הלא מהוונים לפרמיות מוצג בתור עמודות אנכיות. התפתחות היחס בדוחות העוקבים לשנת החיתום הינה משמאל לימין.

ניתוח המשולשים בהשוואה לפרמיות המקוריות מרמז על קיטון באומדן התחייבויות לשנים קודמות במרבית שנות החיתום ברמת ה-Ultimate Expected Loss Ratio, ברוטו. עבור שנת חיתום 2024, היחס המצרפי עומד על כ-93% מהפרמיה.

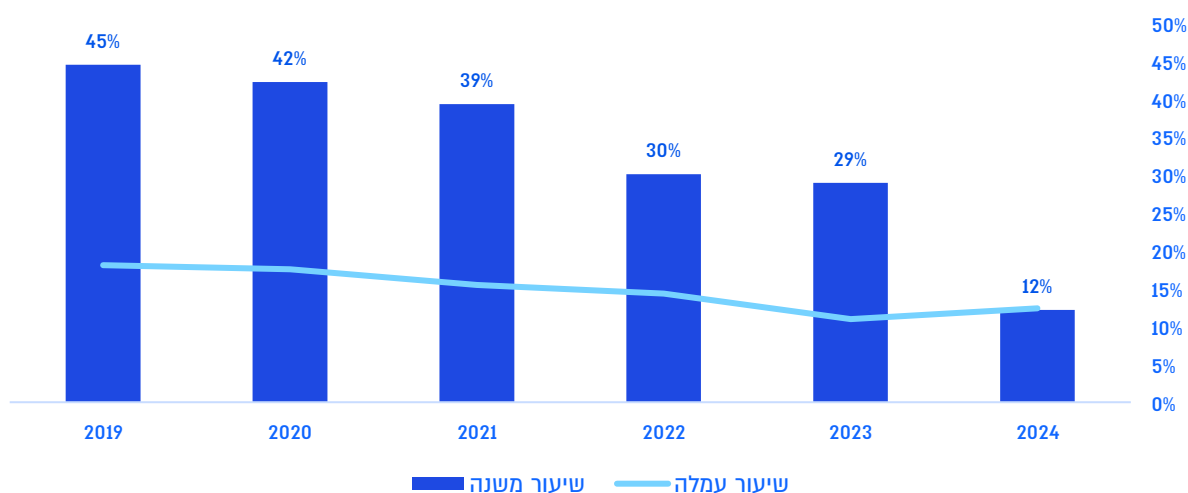
יובהר כי בתרשים שלעיל, הפרמיה המקורית הוצמדה בין מדד ממוצע בכל שנה, לבין מדד תום שנת 2024, על מנת להתאים למשולשים המוצמדים. השיעור של שנת 2024, לא הושפע מהותית מהתאמה זו.

רכב חובה – ביטוח משנה (מתוקנן) (*)

(*) יצוין כי עסקת ביטוח המשנה בין מנורה מבטחים ביטוח לבין שומרה הביאה להשפעה חד פעמית בדמות גידול בפרמיות ביטוח משנה של שומרה בסך של כ-565 מיליון ש"ח, אשר נוטרלו בנתונים המתוקנים.

רכב חובה – ביטוח משנה (לא מתוקנן)

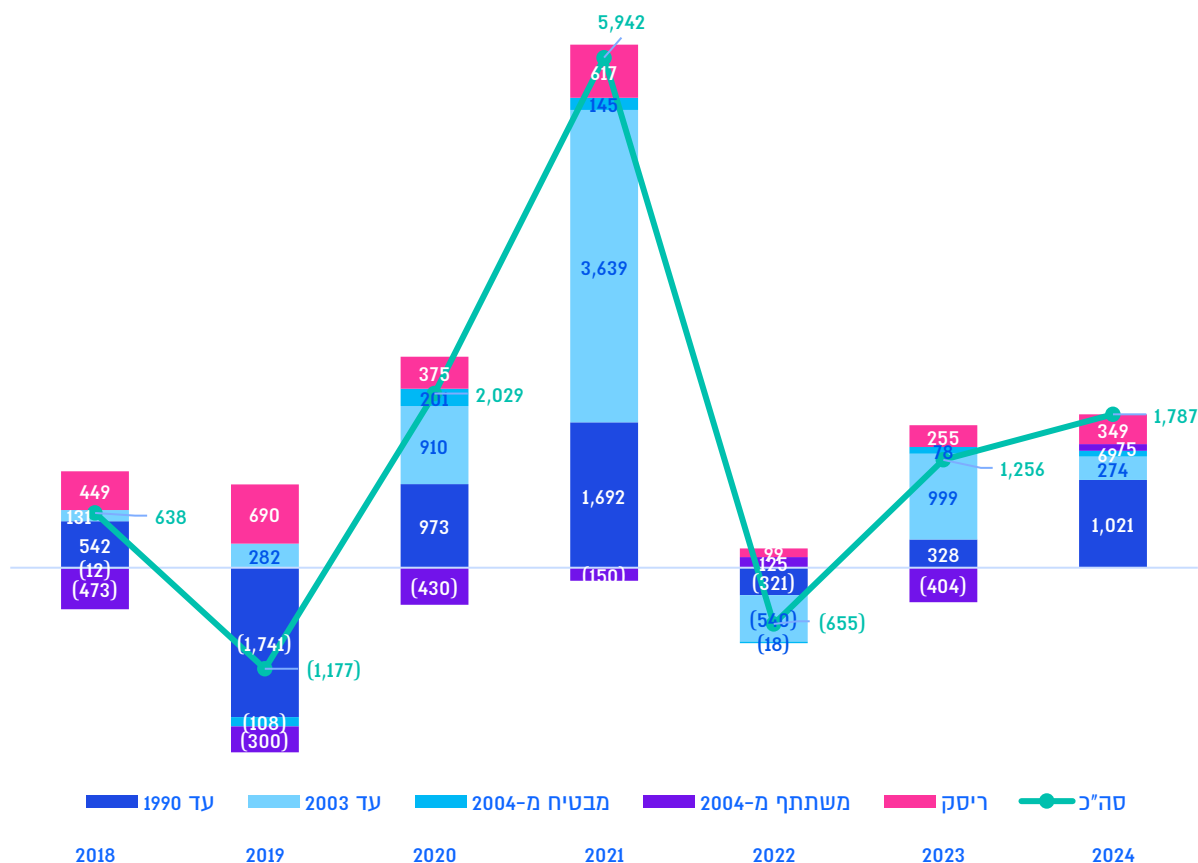

שיעור ביטוח המשנה המתוקנן מתוך סך הפרמיות בענף רכב חובה ממשיך להצטמצם, לרמה של כ-12% בשנת 2024. במקביל, גם העמלה הממוצעת מתייצבת לאחר תקופה של ירידה ומגיעה לשיעור של כ-12% בשנת 2024.

5. ביטוח חיים

5.1 ביטוח חיים – הרווח המצרפי לפי ענף

רווח בביטוח חיים לפי מוצר, במיליוני ש"ח

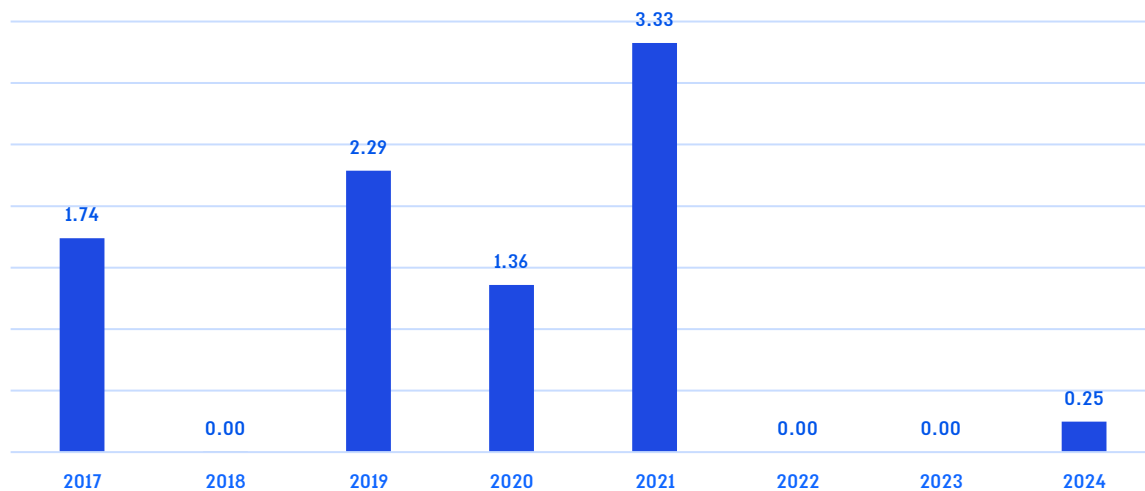

שנת 2024 הסתכמה ברווח של כ-1,787 מיליון ש"ח במגזר חיים, תוצאה גבוהה משנת 2023. החברות דיווחו על שיפור בתשואות שוק ההון אשר תרמו לסגירת הבור במרביתן המוחלטת של החברות ולגביית דמי ניהול משתנים, בהיקף של כ-250 מיליון ש"ח.

פרסום לוחות התמותה המעודכנים על ידי רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בחודש יולי 2024, הביא להפסדים בסך מצרפי של 962 מיליון ש"ח בשנת 2024 (מרביתם המוחלטת של ההפסדים הוכרו בדוחות הרבעון השני). מנגד, השפעות העלייה בסביבת הריבית, לרבות דרך פקטור K המתייחס לעתודה המשלימה לגמלאות, תרמו לתוצאות המגזר כ-567 מיליון ש"ח (ירידת הריבית ברבעון הרביעי פגעה בתוצאות בכ-233 מיליון ש"ח לפני מס). בנוסף, בחלק מהחברות, הוכרו גם רווחים בעקבות שינויים בעתודות הביטוח עקב ההשלמה של מחקרים אקטואריים בשנת הדוח, בסך מצרפי של כ-1,683 מיליון ש"ח (מתוכם 252 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי). מחקרים אלו עסקו בעיקר בשיעורי מימוש גמלה והאפשרות ללקיחת קצבה בהתאם למסלולי קצבה שונים וגיל יציאה לפרישה (מתוכם סך של 738 מיליון ש"ח בחברת ביטוח אחת).

על פי הפירוטים שנכללו בדיווחי חלק מהחברות, ההשפעה המוערכת בשייר, לפני מס, של תביעות ביטוחי החיים ואובדן כושר עבודה הקשורות לאירועי מלחמת "חרבות ברזל" הסתכמה להפסד של כ-98 מיליון ש"ח בשנת 2024 (מתוכם 8 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי), זאת לאחר הפסד של למעלה מ-400 מיליון ש"ח שדווח בשנת 2023. עם זאת, לא כל החברות כללו גילוי נפרד להשפעה כאמור.

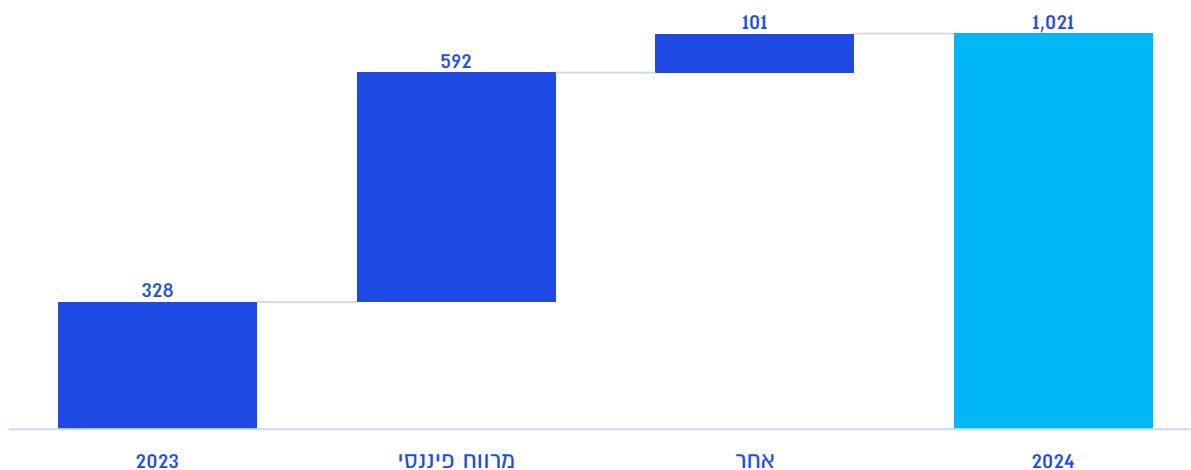
דמי ניהול משתנים בביטוח חיים, במיליארדי ש"ח

הירידות שחלו בשווקי ההון בשנת 2022 מרמת השיא, לצד עליית האינפלציה, הביאו להיווצרותו של "בור" בדמי הניהול. בשנת 2024 תיקי המשתתף השיגו תשואה ריאלית משמעותית חיובית של כ-0.8%. במרביתן המוחלטת של החברות, תשואה זו תרמה לאיפוס ה"בור" שנוצר בדמי הניהול המשתנים, אשר עמד על כ-2.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023 ואף לגביית דמי ניהול משתנים בהיקף של כ-250 מ' ש"ח.

5.2. תיק מבטיח תשואה (עד 1990)

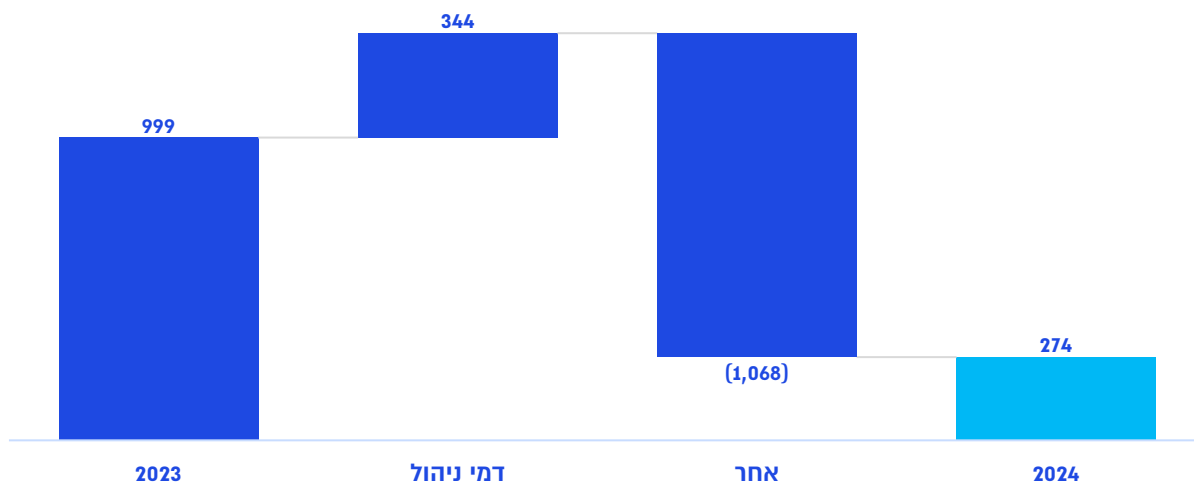
השינויים ברכיבי הרווח, פוליסות חיים עד 1990, במיליוני ש"ח

הרווח של קבוצת פוליסות החיים מבטיחות התשואה עמד על כ-1,021 מיליון ש"ח בשנת 2024, תוצאה גבוהה משמעותית משנת 2023. עיקר השיפור מגיע משוק ההון, אליו חשוף החלק החופשי של תיק הנוסטרו (שאינו מושקע באג"ח מיועדות מסוג חיים-צמוד – מרווח פיננסי).

5.3. תיק משתתף ישן (עד 2003)

שינוי ברווח תיק עד 2003, במיליוני ש"ח

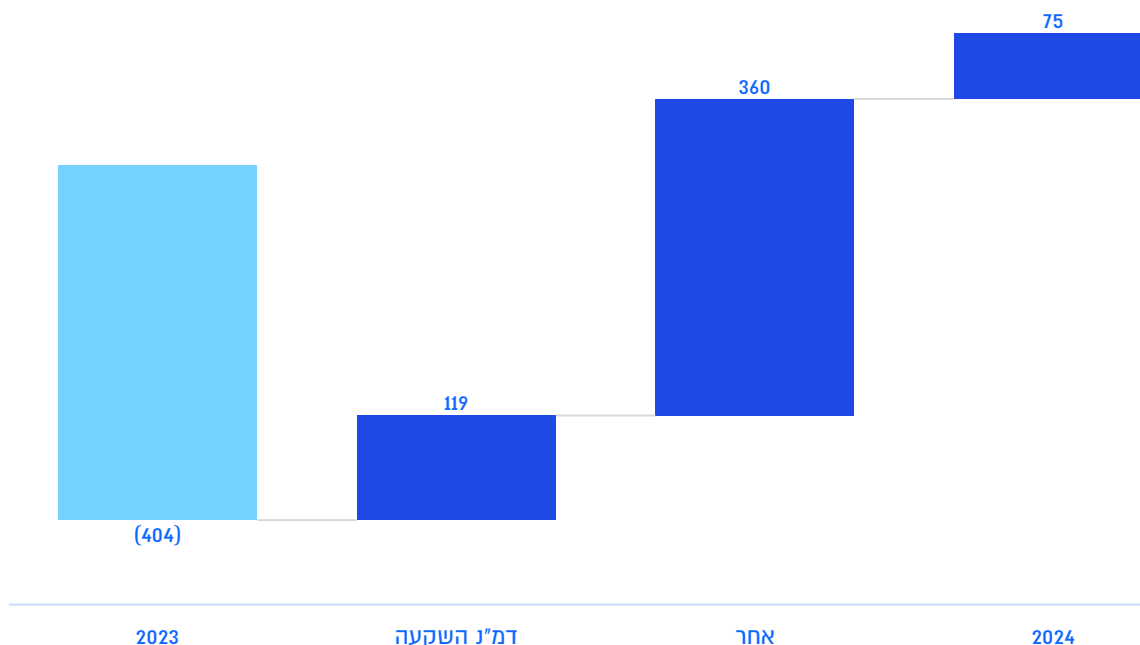

התיק המשתתף הישן הציג רווח מצרפי של כ-274 מ' ש"ח בשנת 2024, בין היתר בהשפעת הריבית והמחקרים האקטואריים שצוינו לעיל. העליות שחלו בשווקי ההון בשנת 2024 (כ-8.7% תשואה נומינלית, וכ-5.5% תשואה ריאלית), הביאו במרביתן המוחלטת של החברות לאיפוס ה"בור" בדמי הניהול, שעמד על סך כ-3.7 מיליארד ש"ח בתחילת שנת 2023 ולגביית דמי ניהול שתרמו לשיפור ברווחיות. מצד שני, במהלך שנת 2023 התיק התאפיין ברווחים גבוהים עקב עליית הריבית, לצד מחקרים שעסקו במסלולי מימוש גמלה. בשנת 2024, השפעות הריבית אומנם תרמו לרווח אך הן היו מתוננות בהרבה, וההשפעה של מחקרי מימוש גמלה התקזזה מהשפעת לוחות התמורה.

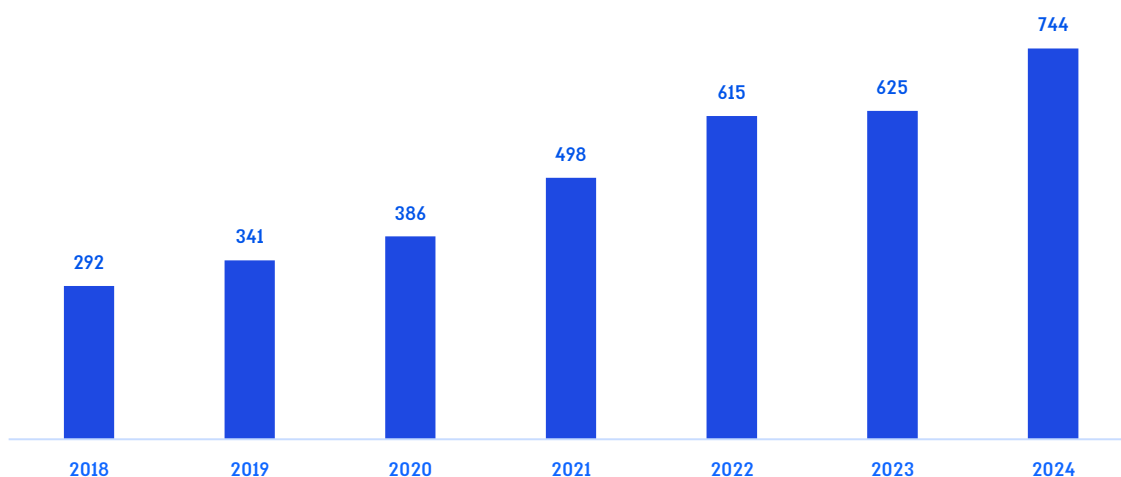

5.4. תיק משתתף חדש ופוליסות השקעה

השינויים ברווח (הפסד) תיק משתתף מ-2004

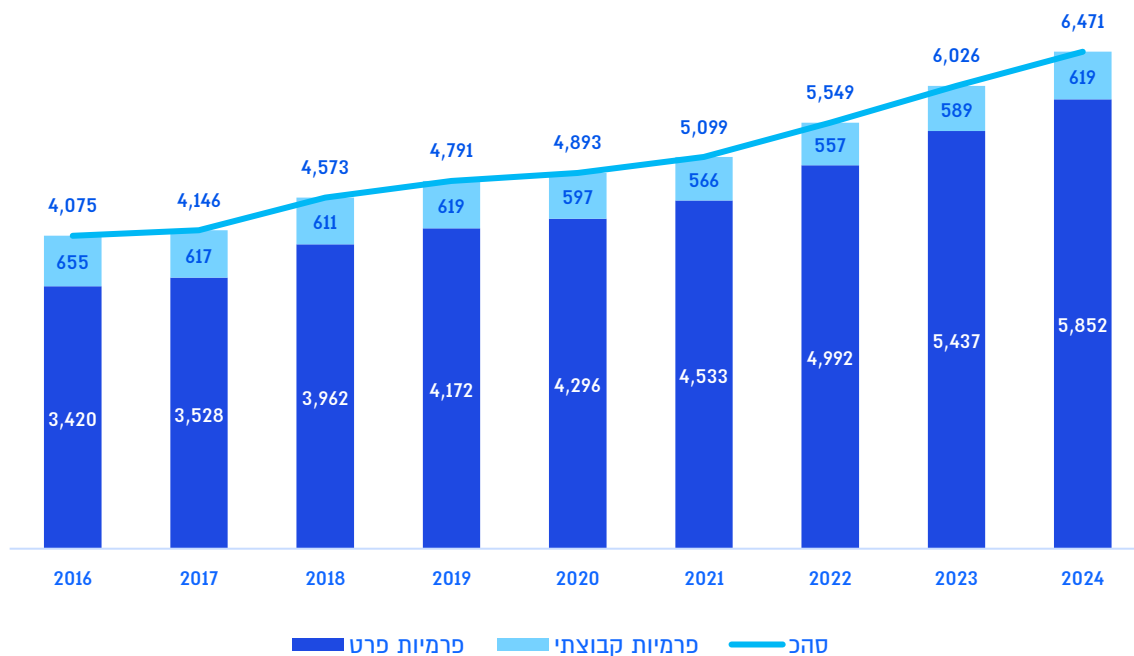
דמי ניהול פוליסות השקעה, במיליוני ש"ח

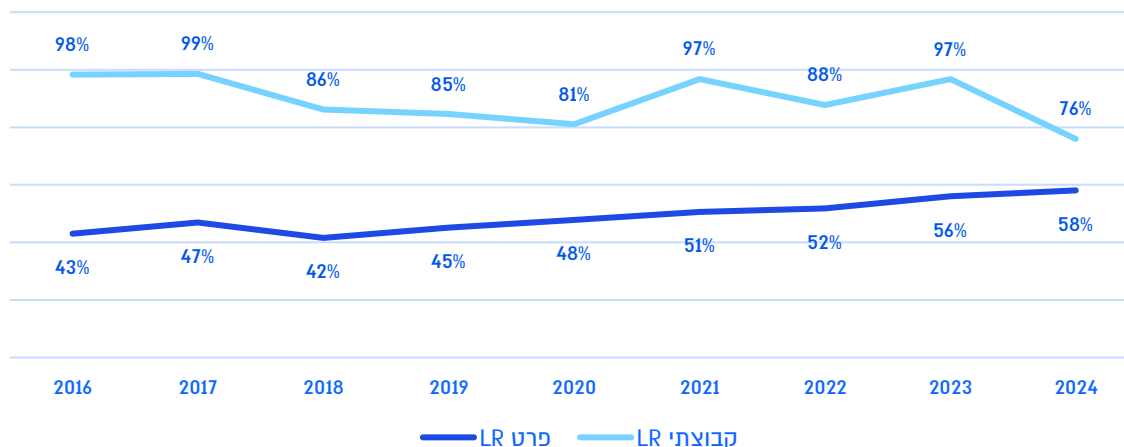
ענף ביטוחי החיים החדשים (ששווקו החל משנת 2004) עבר בשנת 2024 מהפסד לרווח. בהמשך למגמת הצמיחה המשמעותית בהיקפי הצבירות ודמי הניהול בפוליסות ההשקעה, בשנת הדוח נרשם גידול בהיקף דמי הניהול הכוללים שלהן. סך הצבירות עומד על כ-174 מיליארד ש"ח בביטוחי המנהלים החדשים, וכ-99 מיליארד ש"ח בפוליסות ההשקעה. נתונים אלו מצביעים על עלייה, בעיקר עקב השפעת התשואות בשווקים.

5.5. מוצרי ריסק ואכ"ע ללא רכיב חיטון

פרמיות ברוטו, חיים ללא חיטון, במיליוני ₪

LR ברוטו, ריסק (%)

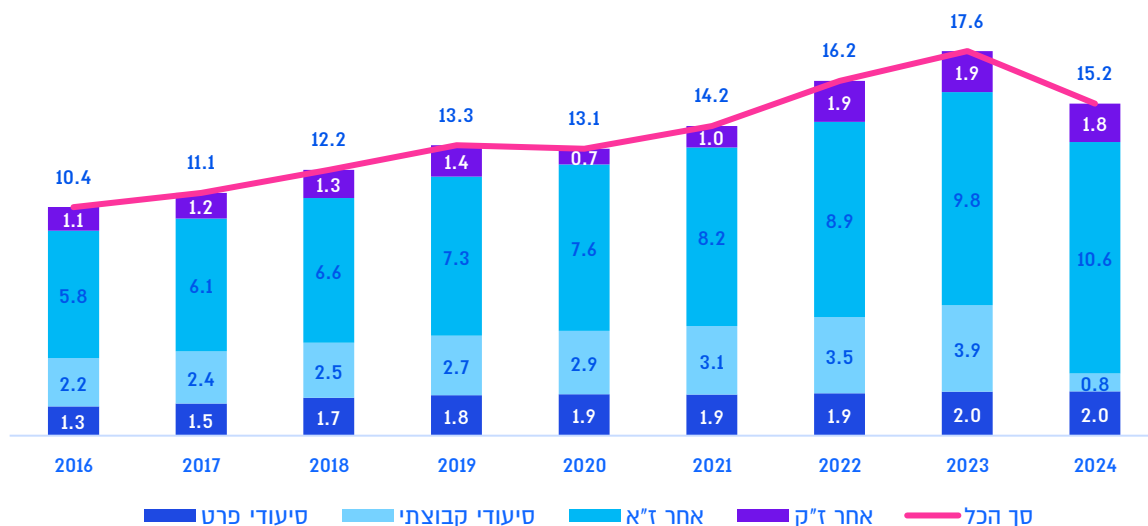

הצמיחה ההדרגתית שחלה בפרמיות של מוצרי הריסק ממשיכה גם בשנת 2024. בתקופה זו חל שיפור ביחס ה-Loss Ratio הקבוצתי, לצד המשך ההרעה ביחס ה-Loss Ratio פרט. השיפור המהותי ביחס ה-Loss Ratio הקבוצתי מוסבר בעיקר בתוצאות של חברה בודדת. בנטרול אותה חברה, יחס ה-Loss Ratio הקבוצתי עומד על 85% בשנת 2024 ועל 91% בשנת 2023 (קרי, מוצג שיפור, אך מתון יותר).

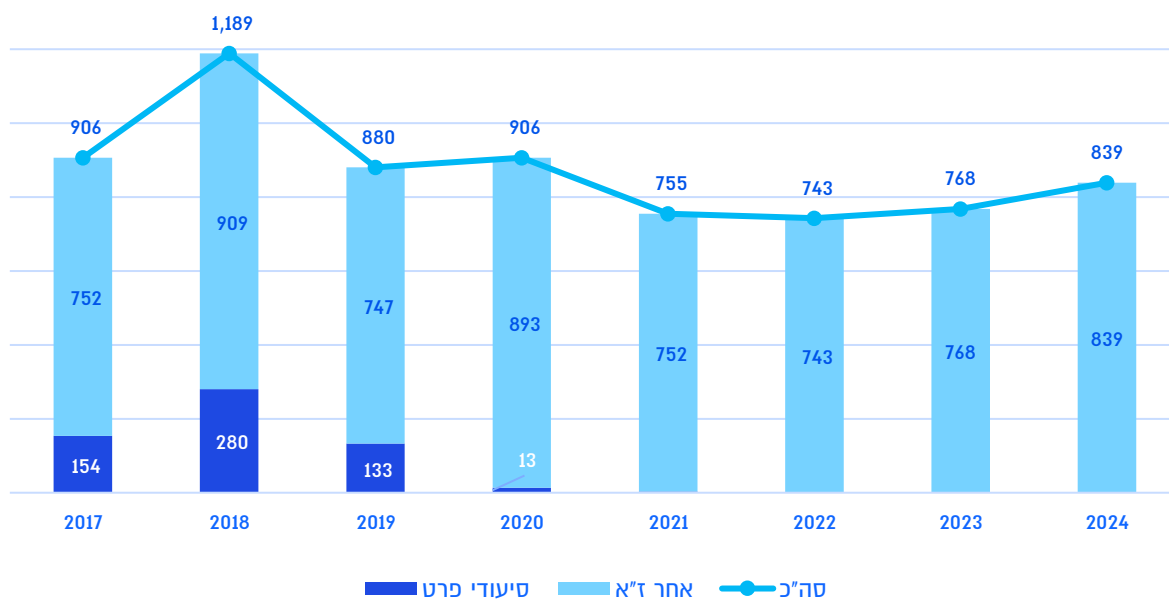
6. ביטוח בריאות

6.1 ביטוח בריאות – פרמיות

פרמיות ברוטו - בריאות, במיליארדי ש"ח

פרמיה משוננת מעסק חדש, במיליוני ש"ח

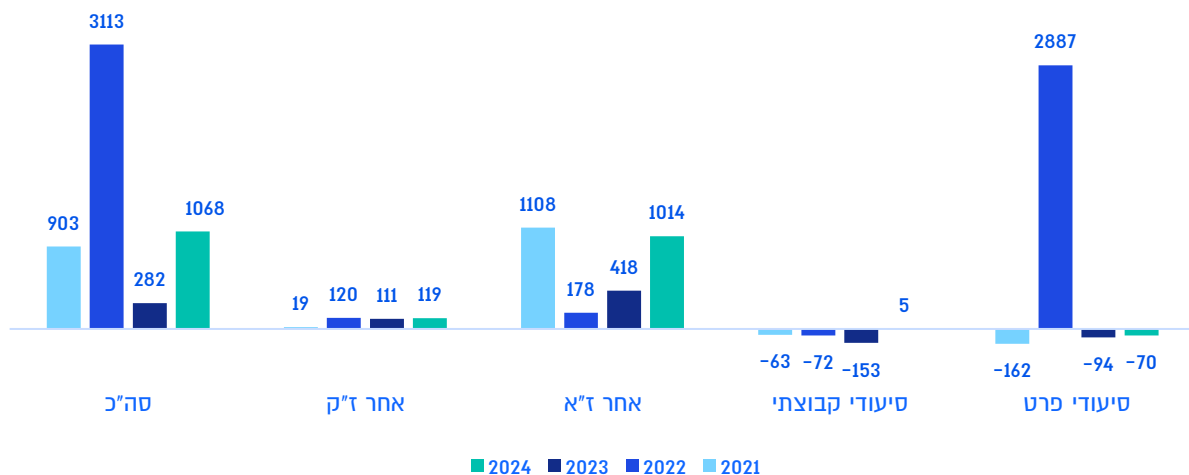
בשנת 2024, חלה בסך הפרמיות ברוטו במגזר הבריאות, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בלטה במיוחד הירידה בסך הפרמיות בענף הסייעוד הקבוצתי, הנובעת בעיקר כתוצאה מהסדר תחיקתי שפורסם בחודש דצמבר 2023 ע"י רשות שוק ההון בנושא ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים. בהתאם להסדר, בשנת 2024, החברות עוברות למודל שבו חלוקת הסיכון בין קרנות המבוטחים של קופות החולים לבין חברות הביטוח שונתה ל-0-100% (מלוא הסיכון על הקרנות) לעומת 20-80% לפני השינוי. כפועל יוצא, הפרמיות מחברי הקולקטיב אינן נרשמות עוד בסעיף ההכנסות.

בענף 'אחר לזמן קצר' חלה ירידה קלה בפעילות בתחום נסיעות לחו"ל לאור מלחמת "חרבות ברזל".

יצוין כי, בחודש יוני 2024 פורסמה הבהרה ליישום חוק התוכנית הכלכלית לשנת 2023-2024 לעניין העברת מבוטחים בביטוח ניתוחים שקל ראשון. במהלך שנת 2024, נכנסו לתוקף ההוראות לעניין מעבר מבוטחים בפוליסות ביטוח ניתוחים "השקל הראשון" לפוליסות ביטוח ניתוחים "משלים שב"ן", החל מיום 1 ליוני 2024. כתוצאה מכך, דיווחו חלק מהחברות על גידול ניכר בפוליסות ביטוח ניתוחים "משלים שב"ן", אשר השפיע על תמהיל תיקי הניתוחים. נכון למועד פרסום הדוח, רוב החברות דיווחו כי אינן יכולות להעריך את השפעת יישום הרפורמה.

6.2 ביטוח בריאות – הרווח המצרפי לפי ענף

רווח לפי סוג פוליסה - במיליוני ש"ח

מגזר הבריאות סיים את שנת 2024 עם רווח מצרפי של 1,068 מיליון ש"ח לפני מס, המהווה עלייה מהותית לעומת שנת 2023 (ברבעון הרביעי רווח של כ-137 מיליון ש"ח). ניתוח הרווח לפי ענפים, מראה כי בדומה לשנים קודמות, ענף 'אחר לזמן ארוך', ממשיך להציג רווחיות כמעט בכל תקופה מוצגת, בין היתר כתוצאה מקיטון בכמות התביעות ובסכומי התביעות ששולמו, ואילו ענף סיעודי קבוצתי (קופות חולים) עבר לרווח (זניח) במהלך שנת 2024, וזאת לאחר מספר שנים של הפסדים. נראה כי ההסדר שפורסם בחודש דצמבר 2023 ע"י רשות שוק ההון בנושא ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות החולים, אשר בעקבותיו מעמד חברות הביטוח לעניין הביטוחים הסיעודיים של קופות החולים הפך למתפעלות, הביא בהדרגה להתמתנות ההפסדים, וזאת במקביל לאזילת כמות המבוטחים הסיעודיים שחוסים תחת ההסדרים הקודמים.

יצוין כי, הרווחים החריגים בשנת 2022 בענף סיעודי פרט נבעו מהעלייה בריבית, אשר הביאה לקיטון בעתודת ה-LAT.

בענף 'אחר לזמן קצר' חלה ירידה קלה בפעילות בתחום נסיעות לחו"ל לאור מלחמת "חרבות ברזל".

במחצית הראשונה של שנת 2024 חלה עלייה מהותית בעקום הריבית אשר תרמה מהותית באופן חיובי על תוצאות מגזר הבריאות, אך במהלך המחצית השנייה של שנת 2024 חלה ירידה בעקום הריבית, כך ששך השפעת העלייה בריבית על המגזר הייתה שלילית בשנת 2024 והסתכמה בכ-162 מיליון ש"ח לפני מס (ברבעון הרביעי בלבד נרשם הפסד מצרפי של כ-401 מיליון ש"ח אשר קיזז את הרווחים שנרשמו ביתר הרבעונים). מנגד, בעקבות הטמעת הממצאים העולים ממחקרים אקטואריים שונים נרשם קיטון בהתחייבויות והוכרו רווחים במהלך שנת 2024 במגזר הבריאות, בסך של כ-51 מיליון ש"ח (ברבעון הרביעי הוצג גידול ברווחים בסך כ-80 מיליון ש"ח אשר קיזז את ההפסדים שנרשמו במהלך השנה). מחקרים אלו עסקו בנושאי תחלואה, ביטולים והוצאות.

7. נספח מתודולוגי

מקורות והערות (חלק מהמונחים אינם רלוונטיים לסקירות ביניים)	נתונים
<p>המדגם כולל את חברות הביטוח הבאות – ב-2023/2024 - AIG, איילון, ישיר, בססח, דיווידשילד, הכשרה, הפניקס, הראל, ווישור, כלל ביטוח, ליברה, מגדל, EMI, שומרה, שלמה, ביטוח חקלאי; בשנים קודמות נכללו גם חברות ביטוח שחדלו להתקיים. יודגש כי חברות ההחזקות של חברות הביטוח וחברות אחיות לא נכללו בנתונים. לא נכללו במסגרתו – קרנית, ה-“פול” (נכלל במסגרת נתוני החברות לפי חלק יחסי), אשרא, קנ”ט וענבל.</p>	<p>כללי</p>
<p>נתוני הלמ”ס ופרסום בנק ישראל בדבר “ציפיות האינפלציה”. רגישות לאינפלציה – נתוני ביאור “ניהול סיכונים” / חלק – ניתוח רגישות לסיכוני שוק.</p>	<p>ציפיות האינפלציה</p>
<p>עקום חסר סיכון – נתוני מרווח הוגן; אי נזילות – נתוני ספקים חיצוניים.</p>	<p>ריבית ואי נזילות</p>
<p>ביאור “ניהול סיכונים” / חלק – ניתוח רגישות לסיכוני שוק. התרחיש המשוקלל מפחית את סיכון עליית הריבית מסיכון ירידת מחירי המניות. השפעה הנוספת של תשואה ריאלית על דמי ניהול משתנים מבוססת על היקף התיק המשתתף עד 2003.</p>	<p>חשיפות חשבונאיות</p>
<p>נכסי הנוסטרו כוללים את כל ההשקעות (לרבות – מזומנים, נדל”ן להשקעה והשקעות פיננסיות) המוחזקות על ידי החברות (“השקעות אחרות”), למעט ההשקעות בתיק המשתתף. היקף תיק הנוסטרו מתבסס על המאזנים ועל ביאורי נדל”ן להשקעה, השקעות פיננסיות ומזומנים בדוחות. רווחי התיק מתבססים על ביאור רווחי ההשקעות בדוח (תשואת השקעות) והרווח הכולל האחר המיוחס. חישוב התשואה נעשה ביחס ליתרה הממוצעת של הנכסים (בין יתרת פתיחה וסגירה) בכל תקופה.</p>	<p>נכסי נוסטרו</p>
<p>ביאור מגזרי פעילות של חברות הביטוח, וכן נתוני ביאור מגזר חיים – לגבי תקבולים מחוזי השקעה. נתונים בדבר דמי הגמולים מדוחות דירקטוריון המצורפים לדוחות תקופתיים של חברות מנהלות המוחזקות על ידי קבוצות ביטוח (קרי, לרבות חברות אחיות). יש לציין כי דמי הגמולים מתייחסים רק לחברות המנהלות העיקריות של חברות וקבוצות הביטוח, ואינם כוללים את דמי הגמולים בחברות – חח”י, קחצ”ק, הסתדרות המהנדסים, לעתיד ויוזמה (עד מיזוגה).</p>	<p>פרמיות ודמי גמולים</p>
<p>ביאור נתונים לפי סוג פוליסה במגזר החיים – תקבולים חד פעמיים בגין חוזי השקעה.</p>	<p>הפקדות חד פעמיות לפוליסות השקעה</p>
<p>פנסיה וגמל – מדוחות דירקטוריון / דוחות כספיים המצורפים לדוחות תקופתיים של חברות מנהלות המוחזקות על ידי קבוצות ביטוח (ראו לעיל לעניין החברות המנהלות שנכללו). ביטוח – סכום נכסי הנוסטרו כהגדרתו לעיל והתיק המשתתף. יש לציין כי נכסים מנוהלים מתייחסים רק לחברות המנהלות העיקריות של חברות הביטוח, ואינם כוללים את הנכסים המנוהלים בחברות – חח”י, קחצ”ק, הסתדרות המהנדסים, לעתיד ויוזמה (עד מיזוגה).</p>	<p>נכסים מנוהלים</p>
<p>דוחות על השינויים בהון העצמי של חברות הביטוח. התשואה על ההון מחושבת על סמך הון עצמי ממוצע (יתרת פתיחה ויתרת סגירה). דיבידנדים בשנת 2024.</p>	<p>תשואה על הון</p>
<p>הון עצמי – דוחות כספיים של חברות ביטוח/אחזקה נסחרות, לפי העניין. שווי שוק: נתוני הבורסה לניירות ערך בת”א. השפעת הון הובאה בחשבון ממועד אחרון לפרסום דוחות כספיים (כלומר, לפי הנתון הידוע לכל מועד, בקירוב).</p>	<p>מכפיל הון</p>
<p>הוצאות הנה”כ מבוססות על דוח רווח או הפסד (סה”כ). מספר העובדים מתייחס לחברות הביטוח במיוחד על סמך דוח תיאור עסקי התאגיד. לגבי נתון זה בלבד, מדגם החברות כולל גם הערכה של מספר העובדים בענבל, קנ”ט, קרנית, בססח ואשרא.</p>	<p>מספר עובדים והוצאות הנה”כ</p>

מקורות והערות (חלק מהמונחים אינם רלוונטיים לסקירות ביניים)	נתונים
<p>פירוק רווח כללי – אומדן השפעות ריבית ו-UGL מבוסס על ההסברים שנכללו בדוחות הכספיים של החברות – לרוב במסגרת ביאור ניהול סיכונים. השפעה כאמור היא בשייר.</p> <p>התפתחות Ultimate LR בענף חובה – משולשים ברוטו חובה בדוחות הכספיים. חישוב ה-LR מתבסס על הפרמיה המקורית בשנת החיתום, תוך הצמדתה של פרמיה כאמור למדד הידוע (נובמבר) של תאריך המאזן, ביחס למדד הממוצע של שנת החיתום.</p> <p>רכב חובה – שיעור ביטוח משנה חושב באמצעות חלוקת פרמיות למבטחי משנה בפרמיות ברוטו. שיעור העמלות נקבע באמצעות חלוקת הכנסות מעמלות בפרמיות למבטחי משנה.</p> <p>לעניין תרומת ביטוח משנה (רווחיות), הובאו בחשבון נתוני דוח הדירקטוריון בדבר תוצאות ביטוח משנה.</p> <p>LR רכב רכוש – מחושב על סמך סכימת כלל התשלומים ושינוי בהתחייבויות, ביחס לפרמיה ברוטו.</p>	<p>ביטוח כללי</p>
<p>התוצאות אינן כוללות את התוצאות של מוצרי הבריאות של הכשרה חב' לביטוח (אשר נהגת לסווג אותם במסגרת מגזר החיים, וסווגו לצורך המצגת למגזר הבריאות) (לא מהותי).</p> <p>נתוני הבור חושבו על סמך הביאורים לדוחות הכספיים (לרוב ביאור כללי או ביאור דמי הניהול) ומתייחסים לתאריך המאזן. לגבי חברות אשר סיפקו הערכה למועד אישור הדוח לפרסום בלבד, הונח כי ההשפעה לתאריך המאזן זהה לזו של תאריך הדוח. הערכת ההשפעה של 1% תשואה ריאלית על דמי ניהול משתנים בוצעה באמצעות סכימת התיק המשתתף עד 2003, והכפלתו בנוסחת דמי הניהול המשתנים (15% * 1%). פירוט השפעות חד פעמיות מבוסס על ביאור ניהול סיכונים (הנחות) ו/או דוחות דירקטוריון.</p> <p>ריסק LR – מתייחס לכל הפוליסות במגזר חיים ללא מרכיב חיסכון (עשוי לכלול גם אכ"ע SA). השיעור חושב בברוטו, ומביא בחשבון גם שינוי בהתחייבויות.</p>	<p>ביטוח חיים</p>
<p>הפרמיה והתוצאות כוללות גם את מוצרי הבריאות של הכשרה חב' לביטוח (אשר סווגו לצרכי המצגת ממגזר החיים למגזר הבריאות) (לא מהותי).</p> <p>בריאות זמן קצר – כולל בד"כ את הענפים נסיעות לחו"ל (עיקרי), עובדים זרים, תלמידים, ביטוח ימי מחלה, תאונות אישיות עד 12 חודשים.</p> <p>בריאות זמן ארוך – כולל בד"כ את הענפים הוצאות רפואיות, ניתוחים, השתלות, תאונות אישיות מעל 12 חודשים, מחלות קשות ושיניים.</p> <p>פירוט השפעות חד פעמיות מבוסס על ביאור ניהול סיכונים (הנחות) ו/או דוחות דירקטוריון.</p>	<p>ביטוח בריאות</p>

מילון מונחים

ראשי תיבות	מונח באנגלית	מונח בעברית	משמעות תמציתית
CSM	Contractual Service Margin	מרווח שירות חוזי	יתרת הרווחיות החשבונאית הטמונה בחוזה. יתרה זו מחושבת במועד ההכרה בחוזה ומתבצע לגביה מעקב ברמת הקבוצה, לרבות הפחתה לרווח או הפסד לאורך תקופת אספקת הכיסוי הביטוחי
RA	Risk Adjustment for non-financial risk	תיאום סיכון עבור סיכון לא פיננסי	הפיצוי הנדרש על ידי המבטח בגין הסיכון הלא פיננסי הטמון בחוזי הביטוח
BECF	Best Estimate Cash Flows	אומדן תזרימי מזומנים העתידיים	תוחלת תזרים המזומנים הנדרשים לשירות חוזי הביטוח, לרבות פרמיות, תביעות והוצאות
FCF	Fulfilment Cash Flows (BE+RA)	תזרימי מזומנים לקיום חוזה	תוחלת תזרים המזומנים, כשהיא מותאמת לסיכון לא פיננסי
LRC	Liability for Remaining Coverage	התחייבות בגין יתרת כיסוי	אותו חלק מן ההתחייבות בגין חוזי הביטוח, המתייחס לכיסוי עתידי. חלק זה כולל את תזרימי המזומנים לכיסוי עתידי - הפרמיות העתידיות, התביעות המתייחסות לאירועים עתידיים, הוצאות תפעול, תיאום סיכון, וכן את יתרת ה-CSM
LC	Loss Component	רכיב ההפסד	רכיב ההפסד נוצר כתוצאה מהפיכתה של קבוצה למכבידה – והוא משקף את סכום ההפסד החשבונאי המוכר מיידית. התקן דורש ניהול ממוריאלי אחר רכיב ההפסד, אשר יוצר נפקות בין היתר לצורך ההכרה ברווחים עתידיים במקרה שבו חל שיפור בתחזיות ליתרת הכיסוי
LIC	Liability for Incurred Claims	התחייבות עבור תביעות שהתהוו	אותו חלק מן ההתחייבות המיוחס לתביעות שהתהוו, לרבות בגין אירועים שהתרחשו וטרם דווחו – IBNR. חלק זה כולל את תזרימי המזומנים המהוונים לתשלום התביעות, לרבות תיאום סיכון לא פיננסי בגינם, ולרבות עלויות נלוות ליישוב ולטיפול בתביעות
ARC	Asset for Remaining Coverage	נכס בגין יתרת כיסוי	דומה ל-LRC, רק שבפוזיציה נכס. עשוי להתקיים כאשר יתרת תזרים המזומנים היא בפוזיציה נכס והיא גבוהה יותר מיתרת ה-CSM, וכן בחוזי ביטוח משנה
AIC	Asset for Incurred Claims	נכס עבור תביעות שהתהוו	נכס המשקף יתרות לקבל בגין תביעות שהתהוו, רלוונטי בעיקר כלפי מבטחי משנה

משמעות תמציתית	מונח בעברית	מונח באנגלית	ראשי תיבות
תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח כוללים, בין היתר, עמלות היקף לסוכנים, עלויות פרסום ממוקדות מסוימות, בונוסים ועלויות מוקדי מכירה, עלויות חיתום ועוד. בתמצית, עלויות אלו מוקצות ומקוזזות מיתרת ה-CSM במודל המדידה הכללי כך שהן מובאות בחשבון בקביעת הרווחיות. יש לציין כי קיימת זקיפה רעיונית/ הצגתית שלהן לרווח או הפסד לאורך תקופת הכיסוי, אך היא אינה משפיעה על הרווח או ההפסד (לא נדון במסגרת חוברת זו)	תזרימי מזומנים לרכישת ביטוח	Insurance Acquisition Cash Flows	IACF
מונח זה רלוונטי בעת יישום מודל ה-VFA, והוא מתייחס לשינוי בנכסים בהם קיימת השתתפות ברווח. סכום השינוי בהתחייבויות הנובע מהשינוי בנכסי הבסיס מוצר ברווח או הפסד, במסגרת הוצאות מימון מביטוח, במקביל לרווחי ההשקעות הנוצרים מנכסים אלו	שווי הוגן של נכסי הבסיס	Fair Value of Underlying Items	FVUI
	המודל הכללי	General Measurement Model	GMM
	גישת העמלות המשתנות	Variable Fee Approach	VFA
	גישת הקצאת הפרמיה	Premium Allocation Approach	PAA
	גישת השווי ההוגן	Fair Value Approach	FVA

נשמח לעמוד לרשותכם

טל זהרני

שותף

תחום ביטוח, פנסיה וקופות גמל
tzaharani@kpmg.com

יבגני אוסטרובסקי

שותף, המחלקה המקצועית

ותחום ביטוח, פנסיה וקופות גמל
yostrovsky@kpmg.com

אילנית אדסמן

שותפה

ראש תחום ביטוח ופינטק
iadesman@kpmg.com

אורי שנער

Principal

ראש תחום אסטרטגיה
oshinar@kpmg.com

טלי ביסקר-אבישר

שותפה

תחום ביטוח, פנסיה וקופות גמל
tbisker@kpmg.com

שירה ליכטנשטט

שותפה

תחום ביטוח, פנסיה וקופות גמל
slichtenstadt@kpmg.com

המידע המוצג כאן הינו בעל אופי כללי ואינו מיועד לענות על הנסיבות הייחודיות של כל יחיד או ישות. אף על פי שאנו משתדלים לספק מידע מדויק וזמין, אין באפשרותנו להבטיח את דיוקו של המידע ביום בו הוא מתקבל וכן כי המידע ימשיך להיות מדויק גם בעתיד. אין לפעול לפי המידע המוצג ללא ייעוץ מקצועי מתאים לאחר בדיקה מקיפה ויסודית של המצב הספציפי.

© KPMG 2025 סומך חייקין, שותפות רשומה בישראל ופירמה חברה בארגון הגלובלי של KPMG המורכב מפירמות חברות עצמאיות המסונפות ל-KPMG International Limited, חברה אנגלית פרטית מוגבלת באחריות. כל הזכויות שמורות. מודפס בישראל.

השם והלוגו של KPMG הינם סימנים מסחריים אשר השימוש בהם נעשה תחת רישיון של הפירמות החברות העצמאיות בארגון KPMG העולמי.